

DE VERLOREN ZOON

Door Frans Busschots

De verloren zoon

Door Frans Busschots

4 bedrijven.

5D, 3 H, 1 meisje (10 j.)

Decor :

De woonkamer van een gegoede familie. Er hangen dure spullen naast nepantiek aan de muur.

Jardin vooraan : een zetel.

Jardin midden : de deur naar de hall.

Jardin achter : een computer met satellietnavigatie waardoor men kan weten waar zich de camions van de firma bevinden.

Fond midden : deur naar de bedrijfsadministratie.

Fond cour : een kleine bar.

Cour midden : deur naar de keuken.

Vooraan midden : een tafel met 4 stoelen.

Personages :

Johan Verbinnen, 55 jaar. Zaakvoerder van de firma Verbinnen International. Een transport-firma. Alleen de zaak telt voor hem. Hij treedt autoritair op, ook tegenover zijn 2 zoons die in de firma werken.

Luc Verbinnen, 28 jaar. Oudste zoon. Doet alles om zijn vader ter wille te zijn. Hoopt later zijn vader op te volgen.

Ben Verbinnen, 22 jaar. Jongste zoon. Heeft computerwetenschappen gestudeerd. Is eigenlijk een losbol.

Marina Janssens, 53 jaar. Vrouw van Johan Verbinnen.

Kris, 25 jaar. De huishoudster.

Anja, 25 jaar. De vrouw van Luc.

Louisa, 50 jaar, zuster van Marina. Woont in Amerika. Vrolijk type.

Vrouw, 25 jaar. Mooi.

Elsje, 10 jaar. Zuster van Kris.

EERSTE BEDRIJF

Een gewone dag in de week. Rond zestien uur. Ben zit op zijn hometrainer en trapt matig, zeker niet snel. De radio speelt en voor de hometrainer staat een statief waarin een boekje is vastgeklemd. Regelmatig draait hij een bladzijde om en geniet van het verhaal van Suske en Wiske. Stopt met trappen.

- Ben Eigenaardig. Eigenaardig. 220 calorieën getrapt en al tien bladzijden gelezen. Ik leer alle dagen vlotter lezen. Ooit overtref ik mezelf nog eens. 220 calorieën : twee pintjes. Of een trappist. Gek toch dat een mens moet trappen om wat gewicht te kunnen verliezen. Vroeger was dat allemaal niet nodig. De mensen werden niet zo dik als nu. Natuurlijk dat de computer daar voor iets tussen zit. Vroeger had iedereen zijn tuintje en daar kon men zijn calorieën kwijt. Nu hangt men voor dat kleine schermje. En iedereen sakkert zich dood. Wie kent er nu iets van een computer ? Iedereen speelt er mee en dan ?
- Kris (Op met een grote keerborstel.) Hoever staan we al ?
- Ben 220.
- Kris (Lacht.) Weet je waarvoor dat goed is ?
- Ben Twee pintjes.
- Kris Een zomerse vrijpartij.
- Ben En in de winter ?
- Kris 180. Dan gaat alles een beetje trager.
- Ben Wie houdt zich nu met zo iets onnozel bezig ?
- Kris Heb jij iets tegen vrijen misschien ?
- Ben Of dat nu 220 of 180 calorieën zijn. Daar heb ik iets tegen. Wie bepaalt dat nu?
- Kris Computerspecialisten. Geleerde bollen. Of wat er voor moet doorgaan.
- Ben Kom niet in mijn winkel, Krisje !
- Kris Jij bent toch geen échte computerfreak. Jij hebt daar wel voor gestudeerd, maar wat weet jij daarvan ?
- Ben Een beetje.
- Kris Maar net niet genoeg.
- Ben Dat zegt mijn vader. En mijn broer. En...

Kris In deze wereld komt het er op aan anderen te doen geloven dat je iets kent en veel weet. Wat er werkelijk in je bolletje zit, is privacy. Maar jij bent een losbol...

Ben Ik een losbol ?

Kris Zo noemt men dat tegenwoordig. Eigenlijk ben jij een plezante kerel. En een losbol.

Ben Kris !

Kris Als ik het zeg dan weet je dat ik net niet zeg om je te beledigen. De anderen... Hoeveel liefjes had je ook weer ? Ik ben de tel kwijtgeraakt.

Ben Liefjes ? Eén ! Anja. En anders geen !

Kris Mijn oren horen soms wat anders.

Ben In januari kus ik zeker wel honderd vrouwtjes. En wat wil dat zeggen ?

Kris Dat je misschien wel eens, of meer dan eens, in de ogen kijkt van een mooie vrouw. Meer hoeft dat niet te zijn.

Ben En dan ben ik een vlinder. Heb ik véél liefkes !

Kris Ik denk dat iedere man er liefst drie zou willen hebben. Eentje voor het huishouden, eentje voor de kinderen en eentje voor de vrije tijd.

Ben Voor 220 callorieën en dat soort spelletjes.

Kris Om mee naar de opera te gaan.

Ben Je hebt nu wel een grote borstel bij, maar waarvoor dient die ?

Kris (Duwt Ben de borstel in de hand.) Kom van dat stalen ros. Laat mij even trappen. Met vagen moet je altijd in het midden van de plaats beginnen en dan zo naar de deuren uitwerken. (Trekt Ben van de hometrainer en kruipt er zelf op.) Toch wel jammer dat jij hier nooit de grote baas zult zijn.

Ben De grote baas ?

Kris Je vader. De oude Johan, die zal ooit wel eens vervangen moeten worden.

Ben Hij is taai en zijn soort geeft het niet zo vlug op. En als ze het bijltje er bij neerleggen, dan zijn ze tot op de draad versleten. Ondertussen zul jij nog véél borstels versleten hebben.

Kris Dat is te zien. Zo vlug vaag ik nu ook weer niet. Als je het rustig aan doet dan gaan die borstels langer mee. Trouwens : ik word niet betaald om veel te vagen. Je moeder heeft me aangeworven om alles proper te houden. Ik probeer iedereen

er van de overtuigen zo weinig mogelijk vuil te maken. Dan heb ik het wat rustiger. (Trapt op de hometrainer.) Ik snap niet hoe het komt dat jij 220 calorieën kan trappen.

Ben Meer ook.

Kris De rem is helemaal los. Alles loopt zo gesmeerd. Net een kinderfietsje.

Ben Voor losbollen is dat nog stresserend genoeg. Je moet het maar doen. Trappen en nog eens trappen. (Met veel geste vaagt Ben de kamer.)

Kris Dit is eigenlijk de omgekeerde wereld. De zoon van de baas die vaagt en de kuisvrouw die er van profiteert. Ik vind dat jij wel wat handeling hebt, maar er zijn te veel plekjes waar je vergeet te vagen.

Ben Te veel plekjes ? Waar het niet vuil is moet je niet vagen. Zo gaat die borstel langer mee. Trappen moet je doen of wel : vagen.

Kris Dan maar trappen. (Trapt wild en op zeker moment verliest zij haar evenwicht en kan Ben haar nog net tegenhouden. Op het moment dat Ben Kris in de armen houdt, komt Anja in de deuropening staan. Zij kijkt even en is dan terug weg. Kris heeft Anja gezien. Ze lacht.) Dat was op het nippertje.

Ben (Lost Kris.) Hoorde ik daarnet geen deur slaan ?

Kris Hier slaan altijd deuren. Gezellig ! (Kris van de hometrainer, begint te vagen.)

Ben (Kijkt naar Kris, is hij eigenlijk ook een beetje verliefd op Kris ?)

Kris (Met grote borstel richting deur waar Anja even te voren stond. Anja wil opkomen maar wordt door de grote borstel belemmerd. Kris af. Anja op. Zij blijft bij de deuropening staan.)

Anja Zou ik ook eens op die hometrainer mogen gaan zitten ?

Ben Problemen met het overvullige gewicht, schatje ? Niets van gemerkt. Kom ! (Wil haar omhelzen. Zij weert af.)

Anja Ik dacht dat jij het druk had ?

Ben Een tijdje geleden, ja.

Anja Dan zou jij me nu kunnen ophelzen ? Zoenen ?

Ben Ik opofferen dat wil ik wel doen. (Naar Anja toe.) Hoofdje schuin en lippen op elkaar. (Wil Anja omhelzen. Net voor de omhelzing trekt Anja zich terug en geeft Ben een klinkende oorvijs.) Euh...

Anja Is er wat gebeurd ? Deed het pijn ?

Ben (Knikt afwezig.)

Anja (Zalvend.) Dat kan zeker niet de bedoeling geweest zijn. Sorry, schatje. (Streelt zijn wang en plots geeft ze op zijn andere wang een nog harde klap.) Zo ben je terug in evenwicht.

Ben Anja !

Anja Dat is pure liefde, schatje. Liefde kan soms pijn doen. Maar er is ook vreugde nodig in het leven.

Ben Is er iets, Anja ?

Anja Misschien was er iets.

Ben Wat bedoel je ?

Anja Eigenlijk niets. (Richting andere deur.)

Ben Anja, ...

Anja (Toont armband) Mooi, hé ? (Af.)

Ben (Hand aan wangen. Hij wrijft over zijn wangen : het doet pijn. Hij kijkt naar de deur langswaar Anja is weggegaan. Kijkt naar de hometrainer. Zet zich neer op een stoel.)

Anja (Terug op met een glaasje in de hand. Ze zet zich in de zetel jardin vooraan. En drinkt van haar glas.)

Ben Whisky ?

Anja (Geen antwoord.)

Ben Ik heb aan de trouw gedacht.

Anja Ik ook.

Ben Kunnen we daar nu over praten ?

Anja Altijd. Het zal er toch eens van moeten komen.

Ben We hebben lang genoeg gewacht. Heb je al aan een datum gedacht ?

Anja Dat is mannenwerk. Vrouwen zijn onderdanig in dat soort dingen. Eens ze hun woord gegeven hebben, moet de man het initiatief nemen. Jij houdt toch van onderdanige vrouwen ?

Ben Soms. (Wrijft over zijn wangen.)

Anja Ik ben een onderdanige vrouw. Misschien soms ook een beetje onhandig. Sorry voor dat uitschietertje.

Ben Als dat geen gewoonte wordt dan kan ik ermee leven.

Anja Dat hoor ik graag. Vrouwen zijn eigenlijk, eens ze getrouwd zijn, een stukske van de man. Een soort hond zonder ketting. Zo was het vroeger en zo moet het nu nog zijn, vind ik.

Ben (Antwoordt niet.)

Anja Een soort aandeel van de bank. Een eigendomsrecht met titularis.

Ben Het hoeft niet, maar is wel handig. Stel je voor dat je alle dagen ruzie maakt. Dat is toch ook niets !

Anja Neen. Ruzie haat ik. Daarom moet een van de partners onderdanig zijn. Gewoonlijk is dat de vrouw. Daarmee kan ik leven. En de gehuwde man kan best een rustig vrouwtje gebruiken, voor de stille momenten. Genieten van haar lichaam.

Ben Allemaal nieuw voor mij. Ik zal nog veel moeten leren. Een vrouw met een zachte stem vind ik wel belangrijk. Maar het hoeft echter niet.

Anja Een rustig leventje... Wat heb je vandaag gedaan ?

Ben Rustdag. Tegen het overspannen geraken. Als iedereen dat regelmatig deed dan waren er geen mensen met veel stres. Alles met mate.

Anja Waar was je vannacht ?

Ben Ik ? In mijn bed. Dat is toch normaal ?

Anja Hoe laat ben je thuis gekomen ?

Ben Gisteren of vandaag ?

Anja (Geen antwoord.)

Ben Nu je het zegt... Ik herinner me dat ik even ben weggeweest. Met vrienden.

Anja Welke vrienden ?

Ben Ik heb zoveel vrienden. Kan ik het helpen dat ik populair ben ?

Anja Omdat je regelmatig trakteert heb je vele vrienden. Leeglopers en dat soort.

Ben Wacht eens. Ja, met Herman en Danny. Even gaan stappen. 't Was echt plezant. Herman is burgerlijk ingenieur en Danny is computerspecialist, net als ik. Noem je die leeglopers ?

Anja Als ze zuipen als een koe dan zijn het leeglopers. Wil je misschien zeggen dat iemand die een universitair diploma heeft, geen bier lust ? Herman wat doet die eigenlijk ? Rondlopen met strooibriefjes en bij alle protestbetogingen staat hij op de eerste rij.

Ben Hij is een idealist. Een voorvechter. Hij klaagt alle onrecht aan. Soms moet hij wel op twee betogingen gelijk zijn. Zijn agenda staat overvol. Hij gaat naar Brussel wonen, vertelt hij. Het is anders niet meer vol te houden.

Anja En Danny is dat iets anders ? Verstand op nul en de bek opentrekken. Wanneer ben je ook weer thuisgekomen ?

Ben Het was donker. Heel donker. En dan zien alle katten grijs. Van de zon nog geen sprake. Eigenlijk had ik graag nog een beetje gewacht : de zon zien opkomen geeft een extra kick.

Anja Misschien ben ik helemaal geen zacht eitje. Geen onderdanig vrouwtje. Geen schoteldoek voor de man. Ik ben geen slons. Versta je dat ? Mannen zijn er alleen maar nodig voor de voortplanting. En als de techniek nog wat evolueert, dan kan men ze helemaal missen als kiespijn. Mannen !

Ben Maar je zei daarnet dat...

Anja Ik wilde het je nog eens duidelijk maken. Je zou het echt goedvinden dat je met een besluitloze vrouw samenleefde. Iedere avond de pantoffels klaar en de soep op temperatuur. En wanneer heb je mij nog gezoend ?

Ben Ik wilde daarnet, maar het kwam hard aan.

Anja Zou je me nu niet een zoentje geven...als verzoening ?

Ben Alles vergeten ?

Anja Alles !

Ben (Wil Anja zoenen, aarzelend.)

Anja (Net voordat Ben haar kan zoenen. Ze duwt hem brutaal weg.) Je adem stinkt.

Ben Mijn maag.

Anja Ik ken dat. Je maag ? Een visvijver ! (Wil afgaan naar de deur van de bedrijfsadministratie, draait zich om.) Wanneer was je nog eens in het ziekenhuis ?

Ben Het ziekenhuis ?

Anja Ja !

Ben Ik ben dikwijls in de buurt geweest. Je kunt daar echter nooit parkeren.

Anja Ik ken dat. Mensen die heel hun leven van je gehouden hebben en alles voor je gedaan hebben en een simpel bezoekje...

Ben Er is precies iets, je bent zo anders...

Anja Er was iets. Ik denk aan die trouwpartij. Jij zou de datum vastleggen.

Ben We moeten er eens over praten.

Anja Begin maar eens met er over na te denken. Veel nadenken ! Je bent zo onverschillig tegenover belangrijke zaken.

Ben Zeg maar wat jij belangrijk vindt. Jij bekijkt het leven anders dan ik.

Anja Ja ?

Ben De hele dag ben je met kleine kinderen bezig in dat schooltje. Dat scheidt andere perspectieven.

Anja Verstand hebben is een, het gebruiken is twee. Je broer Luc , die gebruikt ten minste een deeltje van zijn verstand. Jij bent een waterscheut ! (Af.)

Luc (Op. Verzorgde kleding. Met papiertjes in de hand. Komt koffie drinken. Ziet Ben.)Wat een eer.

Ben De eer is aan mij. Ik heb je nog niet gezien. Vandaag, bedoel ik.

Luc Er zijn vandaag 15 vrachtwagens vertrokken, naar de vier windstreken. Allemaal op uur en tijd.

Ben Dat hoort ook zo. Hoe kun je anders iets organiseren ?

Luc Moest jij een chauffeur zijn wat moest er dan met je vrachtwagen gebeuren ?

Ben Ik heb vandaag een rustdag geprogrammeerd. Een mens moet van tijd tot tijd eens rusten. Anders raak je overspannen. Dan ben je als een uitgerekte veer.

Luc Eerlijk gezegd : ik had het nog niet opgemerkt.

Ben Wat ?

Luc Dat je er niet was.

Ben Een goed teken.

Luc Ik heb er niets tegen dat je zo nu en dan een dagje rust. Maar de andere dagen zou je wat moeten doen.

Ben Weet je dat als wij beiden dezelfde ambities hadden het hier geen leven zou zijn ? Als wij alle twee de eerste man wilden zijn, dan was het alle dagen ruzie.

Luc Je hebt geluk dat ik de baas niet ben.

Ben Nog niet, bedoel je.

Luc Nog niet, juist. Maar het komt. En dan is je rijk uit. Dan zul je ook moeten werken, net als iedereen. (Bedient zich van de koffieautomaat.) Jij bent een vogel. Jij moet vliegen. Heel ver. Naar al de windstreken. Jij moet hoog vliegen. Héél hoog.

Ben Mooi!

Luc Eigenlijk ben je met je gedachten nooit waar je bent. Een vogel. Vliegen. Wanneer je vleugels moe zijn dan moet je landen, met wat risico's. Veilig landen is niet belangrijk. Het avontuur. Je houdt van de uitdaging van ieder moment. Een pluspunt voor je is dat je gelooft dat na iedere landing terug opstijgen mogelijk is. Jij bent een vogel.

Ben En jij?

Luc Ik kijk met héél andere ogen naar het leven.

Ben Gen vogel?

Luc Neen.

Ben Een lijkenpikker. Iemand die de dode vogels opeet. Zoals de raven. Of de aasgieren.

Luc Te scherp. Véeel te scherp.

Ben De mussen pikken ook aan het karkas van een dode vogel.

Luc Dat is alvast wat vriendelijker. Alhoewel die lijkenpikker nogal brutaal overkomt.

Ben Misschien was het zo niet bedoeld. Jij begon met je vogel.

Luc Misschien was dat ook zo niet bedoeld. Niet letterlijk opvatten.

Ben Neen. Niets is letterlijk op te vatten.

Luc Geen enkel beeld vertelt alleen wat je bedoelt. Je kan altijd een straatje verder wandelen. Een boompje verder vliegen.

Ben Wat wil je dan wel zeggen?

Luc Dat heb je wel begrepen. Je hebt nu eenmaal twee soorten mensen.

Ben Mannen en vrouwen.

Luc Twee soorten mensen.

Ben Dromers en dagdromers.

Luc Laat me even uitspreken.

Ben Ik luister.

Luc Er zijn mensen die, en dat zie je al vanaf ze heel klein zijn, het leven naar de plezante kant opnemen. Alles in fun, lol. Gewoonlijk zijn het heel verstandige mensen die lachen met alles wat aan morgen doet denken. De zon komt toch op. En gaat zeker weer onder. Daartussen heb je de dag: drie keer eten en zo voorbij.

Ben De tweede soort?

Luc De anderen.

Ben Die de wereld draaiende houden. De promotoren van de consumptiemaatschappij. Werken, produceren en consumeren.

Luc Vooral werken.

Ben Dat is het leven.

Luc Ja. Het leven is een stramien dat doorheen de jaren is getekend. Iedere beschaving, iedere cultuur heeft zo zijn eigen stramien. Geboetseerd door het leven zelf.

Ben Mis. Hoe je wil leven moet uit je eigen levensverwachting komen.

Luc Misschien heb je wel gelijk.

Ben Wat in je leeft uitstalen.

Luc Zo ongeveer.

Ben Ongeveer? Recht uit het hart.

Luc We hebben samen een leefwereld opgebouwd.

Ben Niet samen opgebouwd. Het kapitaal zocht naar een rendement hoger dan de interest op een spaarboekje. De uitvinding was de consumptiemaatschappij. Vanuit deze gecreëerde behoefte is een nieuwe maatschappij ontstaan. Deze wereld hebben de mensen niet gewild. Alles wordt verloederd door de koppeling van winst aan tewerkstelling. Dit is mijn wereld niet.

Luc Ik weet het.

Ben Vind je dat zo erg?

Luc Helemaal niet. Het is zelfs eenvoudig. Je hoort er bij of je hoort er niet bij. Sommige mensen sluiten zichzelf uit. Omdat ze graag dansen op een slappe koord

Ben En zo iemand ben ik?

Luc Ja.

Ben Een vogel?

Luc Ja, een vogel...

Ben (Na een korte pauze.) Een geluk voor de firma dat jij nog niet de baas bent. Men lacht met de gans.

Luc De gans ?

Ben Je weet toch dat het personeel je zo noemt ?

Luc Ben de zwans en Luc de gans. Is het dat wat je bedoelt ?

Ben Zoiets.

Luc Als ik iets vraag, dan gebeurt er wat. En als jij iets vraagt dan kijkt men de andere kant op.

Ben Mis. Ik vraag nooit iets aan het personeel. Het is zo al erg genoeg. Jij bent de baas, zegt men.

Luc Onze vader is de baas. Maar men weet dat ik hem zo nu en dan vervang.

Ben En ik zorg er voor dat alle computers goed functioneren. En het drukwerk.

Luc Je hebt er bijna een gekkenhuis van gemaakt. Dure toestellen die zo nu en dan eens nodig zijn. Zoals dat navigatiesysteem.

Ben Wat is er van dat navigatiesysteem ?

Luc Kosten voor het sterfhuis.

Ben Ja ?

Luc Natuurlijk.

Ben Dan zal dat zo wel zijn. Jij kunt het weten.

Johan (Op.) Weer culturele gesprekken ? Wanneer gaan jullie nu toch eens leren van een beetje gezond verstand te gebruiken ?

Luc Hij heeft vandaag een dagje vrijaf genomen.

Johan Dan loopt hij vandaag niet in de weg. Weet je waar Georges nu zou kunnen zijn ? Keulen ?

Luc Zoiets. Keulen, dat kan. Maar we kunnen dat perfect weten dankzij het nieuwe navigatiesysteem. Wacht. (Naar computer toe, die in de kamer staat. Het lukt echter niet.) Rommel !

Ben Misschien niet.

Luc Kun jij dat ding aan de praat krijgen ?

Ben Natuurlijk. Dat is mijn vak. Maar iedereen kan dat ding leren bedienen. Met wat aandacht. (Naar het navigatiesysteem toe. Bedient het toestel.) Net wat ik dacht.

Johan Keulen ?

Ben In de buurt van Aken.

Luc Ben je er wel zeker van ?

Ben Mijn vak. Hij rijdt in de richting van Luik.

Luc (Geeft een briefje aan Ben.) Faxen aan Georges. Hij heeft plaats genoeg om in Luik een lading mee te nemen.

Ben En mijn vrije dag ? Leren jullie dan nooit eens iets bij ? (Faxt het bericht door. Luc af.)

Johan We moeten eens praten.

Ben Dat kan altijd. Behalve op mijn vrije dagen. Eigenlijk ben ik hier niet. Ik zweef ergens in de vrije natuur. Het je dat boek over die indiaan niet gelezen ?

Johan Indiaan ? Kinderboeken !

Ben Men had een indiaan gevangen genomen. En men wilde hem doodschieten. Tegen de generaal zij hij : ‘Jullie kunnen mijn lichaam gevangen nemen, maar mijn geest zal eeuwig zweven boven deze eindeloze vlakte.’

Johan En dan?

Ben Een verlofdag is een verlofdag.

Johan (Na korte pauze.) Ik heb dit bedrijf van mijn vader overgenomen. Een klein bedrijf. Met wagens getrokken door paarden. Ik kocht de eerste vrachtwagen en werd door iedereen uitgelachen. Maar toen iedereen vrachtwagens kocht, vond men het normaal. Ik heb heel mijn leven moeten vechten tegen de mening van anderen. Eens dat we een goedlopend bedrijf hadden, dacht ik dat alles klaar was. Mis. Dan kwam er de concurrentie en het aanbesteden onder de tafel. Niet wat maar wie je kende werd meer en meer belangrijk. Ik was er veel te eerlijk voor. Je broer Luc heeft het in de vingers. Hij heeft zicht op zakendoen.

Ben En ik niet ?

Johan Jij hebt alle talenten maar je gebruikt ze niet. Je was een uitstekende student. Een primus. Ik heb je zo eens een tijdje laten schaduwen in Leuven.

Ben Zo ?

Johan Gemiddeld woonde je maar één of twee dagen de colleges bij. De andere dagen was je onvindbaar.

Ben Waardeloos.

Johan Gebrek aan inzet. Beroepsernst. Jij en Luc zouden een goed team kunnen zijn. Hij is een organisator en jij zou veel kunnen bijschaven. Of zegt het je niets ?

Ben Eigenlijk niet.

Johan Jij hebt de kennis.

Ben Misschien zegt me dit bedrijf niet veel.

Johan Niets bedoel je.

Ben Kan zijn. Misschien droomde ik van een eigen bedrijf. Iets met computers.

Johan De wereld is vergeven van kleine bedrijfjes.

Ben Amerika.

Johan Amerika ? Wie daar iets wil worden moet uitgeslapen zijn en werken van 's morgens tot 's avonds. De tijd dat avonturiers het konden maken is voorbij. Harde werkers kunnen nog iets bereiken.

Ben Ik heb een voorstel.

Johan Laat horen.

Ben Men zou mij kunnen uitbetalen. Mijn deel geven.

Johan En dan ?

Ben De wijde wereld.

(Luc komt in de deuropening staan. Kijkt toe.)

Johan Zoals die indiaan zei. De geest laten zweven over de eindeloze vlakten !

Ben Jullie nemen mij nooit au sérieux. Computerspecialisten vinden overal werk.

Johan Als ze niet te lui zijn.

Luc Die dagelijkse discussies zijn een pest.

Ben Zelfs op mijn verlofdagen. Een pest.

Luc Als je jezelf niet goed voelt in ons bedrijf, dan moet je maar elders je geluk zoeken. Het is niet goed dat het personeel roddelt over de relaties binnen de familie. Wij moeten één zijn. Een sterk beleid voeren. Eens je een tijdje op een ander gewerkt hebt, kun je nog altijd terug komen.

Ben Als chauffeur.

(Geen antwoord.)

Ben Mijn deel en ik ben zo weg.

Johan Wat zeg je ?

Ben Mijn deel !

Luc Goed idee.

Johan Wacht eens even. Dat is nooit mijn bedoeling geweest.

Luc Mijn bedoeling ook niet.

Johan Kinderen toch ! Waar zijn we mee bezig ? Je moeder ligt in het ziekenhuis en net nu ze herstellende is, komt er dit weer bij.

Ben Mama heeft hier niets mee te maken.

Luc Met dit gesprek ? Neen. Dit is een dagelijkse twist.

Ben Zo dagelijks zou ik het niet zien. Er moet een einde komen aan deze toestand. Ofwel zijn jullie tevreden over mijn inzet ofwel niet. En dan volgt er een nieuwe situatie. Die klaren we dan uit. Hoor je mij klagen ? Ik heb leren leven met jullie pesterijen. Het mag echter niet iedere dag een stukje erger worden. Er zijn echter beperkingen.

Anja (Op met tas met reservekleding voor de moeder van Ben, bestemd voor het ziekenhuisbezoek.) Er zijn overal beperkingen. Wanneer ga jij je moeder nog eens bezoeken, Ben ?

Ben Een van de dagen. Als ik ergens een gaatje vind. Zieke mensen moet je gerust laten. Zeker als ze nog maar net uit de coma zijn. Ze komt toch volgende week naar huis ?

Johan Het zal nog wel een tijdje duren. Zo vlug gaat het nu allemaal niet. Het belangrijkste is dat er hoop is. Gewettigde hoop. Er is echter nog een lange weg af te leggen.

Luc (Tot Anja.) Gelukkig dat jij zo voor moeder zorgt.

Anja Het is ook bijna mijn moeder.

Luc (Lacht.) We zijn bijna familie.

Anja Na de trouw. Deze zomer, hoop ik. (Lacht naar Luc. Het is duidelijk dat Anja vriendelijker is tegen Luc dan tegen Ben.)

Luc Dat hoop ik ook. Dat moet een groot feest worden.

Ben Feest ?

Johan Natuurlijk. Een groot feest.

Anja (Naar de deur toe, net voor het afgaan.)

Ben Ben je vanavond thuis ?

Anja Dat kan. Waarom ?

Ben Ik zou eens op bezoek kunnen komen. Je weet wel : we moeten nog een datum afspreken.

Anja Misschien wel. Bel maar even. Ik heb het ook zo druk. (Af.)

(Telefoon gaat. Omdat Ben het dichtste bij het toestel staat en de anderen geen aanstalten maken om op te nemen, doet hij dat.)

Ben Hallo ? Georges ? De fax was onduidelijk. Goed. Luik. De eerste afrit en dan richting industriezone. Goed ! (Telefoon neer.)

Luc Nu was je eens nuttig.

(Telefoon gaat opnieuw. Ben doet een stap in de andere richting. Luc neemt hoorn op.)

Luc Ja ? Goed. Een ogenblikje. Ik schakel over naar een ander toestel. (Af.)

- Johan (Schenkt 2 koffie's in. Voor Ben en voor hemzelf. Zet zich neer.) Ik had het me helemaal anders voorgesteld. Toen jullie klein waren dacht ik dat het allemaal eenvoudig was. Ons levenswerk zou overgaan in de handen van mijn twee zoons. Maar toen jullie verder studeerden groeide mijn twijfel. Wat eenvoudig leek, was het niet. Luc is een strever en jij bent een...beetje te zacht. Je mist wat Luc te veel heeft. Maar met een beetje goede wil...
- Ben Een beetje...ja.
- Johan Ik dacht altijd aan de vergelijking van twee paarden die een kar trekken. Twee paarden omdat ze samen sterker waren dan een paard. En ieder paard trekt de kar langs zijn kant. Zo blijft de kar op de rechte weg. Ik heb een tijdje gedacht dat jij een voorkeur had voor techniek. Ik dacht toen : Ben kan de onderhoud doen en Luc de papieren. Maar je kreeg het te pakken met die computers. Ik wilde je niet beperken. Ik dacht : iedereen moet voor zichzelf uitmaken waar zijn roeping, zijn geluk ligt.
- Ben Ik koos voor computers omdat het een uitdaging is tegenover een technisch vernuft. Niemand stoort je. Jij moet zelf zeggen wat de computer moet doen. En als het lukt wat je wil bereiken dan geeft dat een grote voldoening.
- Johan Ik geloofde dat het nog goed zou komen tussen jullie. Ieder zijn terrein afbakenen en samen één doel betrachten. Of mag ik er niet meer in geloven ?
- Ben Toch wel. Je moet geloven. Maar iedereen moet voor zich uitmaken wat hij wil geloven.
- Johan Die ziekte van mama heeft alles een deuk gegeven. Ik mis haar meer en meer. Zij bouwde bruggen, zij smeedde een band. Zij voelde het aan als er iets mis zou kunnen gaan. Zij...Ik hoop maar dat alles met haar nog goed komt. Van een hersenbloeding behoudt men gewoonlijk wel iets.
- Ben Met moeder komt het wel goed. Dat geloof ik.
- Johan Je moet eens met haar gaan praten.
- Ben Ik dacht dat ze maar heel eventjes bezoek mocht ontvangen. En dat praten...
- Johan Je moet niet veel zeggen en zij ook niet. Praten zonder woorden, bedoel ik. Gewoon er zijn en naar mekaar kijken. Aanvoelen wat men zou kunnen zeggen en wat je zou kunnen antwoorden. Jij moet hier blijven, Ben. Hier in ons familiebedrijf is je plaats. Je hoeft niet naar verre landen. Overal waar je komt zul je je moeten aanpassen. Dat kan het makkelijkst hier. Als Luc eens wat scherp is dan moet je dat maar vergeven. Hij bedoelt het zo niet.
- Ben Ik waardeer je goede bedoelingen, papa. Alles lijkt mij hier zo gekunsteld. Zo kunstmatig. Wie is hier nog oprecht ? Wie zegt nog wat hij denkt ? Wie kun je nog vertrouwen ? Onze westerse samenleving is steeds meer en meer verwijderd van het ware doel van het leven. Zoeken naar geluk en mekaar gelukkig maken. Wie doet hier nog iets met hart en ziel ? Wie is zichzelf ? Als er morgen iemand

zegt dat de mannen voor de komende zomermode een bel aan hun enkel moeten binden, dan mag je er zeker van zijn dat er veel bellen zullen rinkelen. Mensen in onze westerse samenleving zijn kuddebeesten geworden. Wie is nog echt mens ? Ik droom van een wereld waar alles nog natuurlijk is. Waar mensen nog zeggen wat ze denken. Ik droom van een wereld waar stomme menselijke conflicten stomme situaties doen ontstaan. Waar mensen door vallen en opstaan echt groeien naar menselijkheid. Waar oude mensen gelouterd door het leven, jongeren bijstaan en een voorbeeld zijn. Ik droom van een wereld die zuiver is. Dit hier is een grote poppenkast.

Johan Je moet voor jezelf uitmaken wat de wereld is waarin je wilt verder leven. Ik droomde ook van een wereld, die ik nooit gevonden heb. Mijn vader is met het transportbedrijf begonnen gewoon om mensen voort te helpen. Iemand had enkele bomen gekapt en had geen vervoer. Mijn vader was de oudste op de boerderij en spande het paard in. Hij was nogal handig en steeds meer en meer begon men hem te vragen. Zo is hij begonnen. Anderen vonden dat er schoon geld mee te verdienen was en werkten goedkoper dan mijn vader. Wat zuiver en natuurlijk is, is maar goed voor een tijdje. Altijd komen er omstandigheden die de oorspronkelijke bedoelingen verdringen. En altijd zal je een keuze moeten maken. Je kunt een stap opzij zetten en anderen voorrang geven. Dat is goed en edelmoedig. Maar men zal je dwingen weer een stapje opzij te zetten en weer een stapje. Je kan kiezen. Op een zeker moment zal je toch voor jezelf moeten kiezen of je verliest je eigen identiteit. De samenleving is harder dan je denkt. Maar ook weer niet zo hard. Je moet gewoon een kringetje rond je eigen leven trekken. Een eigen territorium opbouwen. Met respect voor de anderen. De ideale wereld bestaat niet.

Ben Toch blijf ik er bij dat alles hier te gekunsteld is. Ik wil terug naar de natuur.

Johan Ik begrijp je.

Ben Ik wil iets waarvoor ik me kan inzetten. Ik wil iets doen met mijn leven.

Johan Niemand vraagt je dat jij je zou opofferen voor het familiebedrijf. Jij moet zelf weten wat je wil. Je mag weg als je dat wil. Zeker ! Maar eens weg is weg. Ooit heb ik eens met mijn vader over zo iets gepraat. Weg is weg en er is geen weg terug. Het zal hard voor ons zijn. Als familie. Sommige reizen hebben alleen maar een enkel ticket. Ons bedrijf staat financieel niet zo sterk als jaren geleden. We hebben te veel aankopen moeten doen wegens de concurrentie. En die investeringen renderen nog niet genoeg. Je weet het toch : voertuigen gaan maar enkele jaren mee. En wat denkt Anja van je plannen ?

Ben Anja ? Ik weet het niet goed. De laatste tijd is ze precies vriendelijker tegen Luc dan tegen mij. Vooral sinds moeder in het ziekenhuis is, is ze veranderd.

Johan De trouw zou toch deze zomer doorgaan ?

Ben Zo was het voorzien. Maar ik geloof er niet meer in.

Johan Is het dan voor Anja dat je even andere lucht wil ? Anja is trouw. Zij wordt je vrouwtje.

Ben Ik weet het niet meer. Ik moet nadenken. Ik...

Johan Soms denk ik dat je te veel zelfmedelijden hebt. Dat je je laat meeslepen door je kameraden.

Ben Ik weet het niet meer !

Johan Toch moet jij het weten. Je moet twee keuzen maken. Het bedrijf en Anja.

Ben Niet eenvoudig. Of toch wel !

Johan Wat bedoel je ?

Ben Het bedrijf is een vraagteken. Anja...ik denk dat zij al een keuze gemaakt heeft.

Johan Denk je ?

Ben Ik dacht aan een eigen bedrijf. En dan weer niet. Ik weet het niet.

Johan En toch voel je je niet thuis, hier.

Ben Alles is veranderd de laatste tijd. Wat ooit zwart of wit was, is nu grijs geworden. Sommige dingen kleurloos.

Johan Als je écht weg wil...geen probleem. Alleen... met emoties kom je van de regen in de drop. Laat je hart spreken.

Ben En als ik écht weg wil...

Johan Ondanks de financiële toestand van ons bedrijf...Ja, je krijgt je deel. Maar denk aan de reis met enkel ticket. (Af.)

Ben (Zet zich in de zetel. Denkt na.)

Kris (Op met plumeau.) Stof en nog eens stof. En dan die hardnekkige draden. (Draait zich om.) Vroeger had men geen plumeau. Was dat ook allemaal niet nodig.

Ben Toen had men ook geen huishoudsters. Alleen keukenpersoneel.

Kris En ook geen hometrainer. Zou ik nog even...

Ben Wil je weer ?

Kris Anders moet ik werken.

Ben Doe maar.

Kris Als er iemand binnenkomt ?

Ben Bevel van mij. Vooruit !

Kris (Geeft de plumeau aan Ben en stapt handig op de hometrainer.) Hoever waren we weer gekomen ? 215 of 220 ? (Kris trapt.) Weet je dat Louis, de zoon van mijn tante, zijn vrouw heeft laten zitten ?

Ben Louis ? Ken ik hem ?

Kris Misschien. Ik vertel het je maar omdat je het nog niet weet, vermoed ik.

Ben Neen.

Kris Hij had de laatste tijd altijd ruzie met haar.

Ben En konden ze het niet bijleggen ?

Kris Ruzie over het eten. De soep en het nagerecht.

Ben Dan viel de hoofdschotel mee. Ik zou niet weten waarom die kerel dan nog ruzie maakte.

Kris Het is een lekkerbek. En een verwend nest. Wel een schone man, vind ik. Maar ja, mannen moet je thuis verwennen, zegt mijn tante.

Ben Ik zou niet weten waarmee.

Kris Jij bent ook geen echte man ! Een échte man houdt van lekker eten, zegt men.

Ben Bedankt voor het compliment.

Kris Jij bent een beetje... te zacht. Te gevoelig. Ik mag je dat toch wel zeggen zeker ? Wij zijn toch vrienden ?

Ben Wat mankeerde die Louis nu ?

Kris Een beetje te zacht, zei mijn tante. Een denker. Een soort gelukzoeker.

Ben Omdat hij het eten niet lekker vond ?

Kris Hij was nooit content. De soep was altijd te dik of te dun of was smaakloos. En het nagerecht paste nooit bij het hoofdgerecht.

Ben Soep lust ik niet. Tenzij soms. En een nagerecht ? Dat is iets voor lekkerbekken.

Kris Dat is hij nu juist.

Ben Na een lekkere hoofdschotel moet je geen rommel meer op de tafel zetten. Dat is voor oude mannetjes in een rusthuis.

Kris Het zal wel iets met zijn kameraden te maken hebben. Ook een raar volkje.

Ben De kameraden hebben het altijd gedaan. En zeker bij zachte eitjes. Wel erg jammer voor de vrouw van die Louis.

Kris Echt.

Ben Maar het heeft toch ook goede kanten.

Kris Wat ?

Ben Nu reclameert er niemand meer bij het avondeten.

Kris Dat weet ik niet. Ze heeft al een andere mee-eter. Een Braziliaan. Die eet alles.

Ben En ze maakt nu geen nagerechtjes meer ?

Kris Alleen...twee hoofdgerechten. Hij houdt van afwisseling.

Ben En die...Louis ?

Kris Hij eet nu alle dagen frietjes. Met een loempia.

Ben Om gelukkig te zijn moet je soms maar kleine inspanningen leveren. Hoever ben je al ?

Kris 260.

Ben Genoeg ! Hier is je plumeau.

TWEEDE BEDRIJF.

Enkele dagen voor Kerstmis.

Elsje, zusje van Kris helpt met het versieren van een grote kerstboom.

Elsje Eigenlijk doe ik dit wel graag. Zo op een ladder. En er is niemand die reclameert. Ons moeder zou nogal een zaag spannen. Dit moet hier en dit moet daar. En ga zo maar door. Hier is alles prima. Dat heb je met mensen met veel geld. Als het er maar van alles in de boom hangt. En als het maar blinkt.

Kris Elsje !

Elsje Wie zegt nu dat ik die slinger hoger of lager moet hangen ?

Kris Ik.

Elsje En wat is er nu niet in orde ?

Kris Die slinger.

Elsje Wat mankeert die ?

Kris Iets hoger.

Elsje Zo dan ?

Kris Iets lager.

Elsje Maar hij hing lager !

Kris Te laag.

Elsje Zo dan ?

Kris (Geen antwoord.)

Elsje Ja, mama ! Rijke mensen zijn toch eigenaardig. Een kerstboom tot tegen het plafond. En geen kerststalletje. Bij ons staat een kleine kerstboom met een groot kerststalletje. Vele plezieriger ! Met echte ezels, of toch bijna.

Kris Dit heeft niets met rijk of arm te maken. Maar met geloof en traditie. Zo een kerststalletje doet je denken aan vroeger. Aan Kerstmis in een arm land. De sfeer rond het kerstgebeuren was belangrijk. Wij hadden thuis ook een grote boom kunnen plaatsen. Er was dan echter geen plaats meer voor het stalletje en een grote kerstboom laat veel naalden vallen. Er is veel opkuis, achteraf.

Elsje En hier moet men het niet zelf opkuisen, daarom een grote boom.

Kris Dat weet ik niet. Hier heeft men altijd van een grote boom gehouden.

Elsje Zo een grote boom en al die blinkende rommel kost toch veel geld ?

Kris Doe maar verder of kom van die ladder af.

Elsje Ik heb horen zeggen dat je het thuis niet meer zo leuk vindt.

Kris Wat ?

Elsje Dat je plannen hebt om...

Kris Natuurlijk dat ik plannen heb. V^éél plannen.

Elsje En waarom mag ik dat dan niet weten ?

Kris Wat wil je weten ?

Elsje Dat je een vrijer hebt.

Kris Een vrijer ? Wat is dat ?

Elsje Dat zou jij moeten weten. Iemand waarbij je je vrij voelt, zeker !

Kris Wie heeft je dat verteld ? Een vrijer ?

Elsje Dat zeg ik lekker niet. Ik moest geheimhouding beloven.

Kris Als je a zegt moet je ook b zeggen.

Elsje Er zijn zoveel lettertjes. Een vrijer waarmee je correspondeert.

Kris Een vrijer waarmee je ...

Elsje Toch eenvoudig. Vrijen met de postbode als tussenpersoon. Dat moet toch kunnen. Alleen...zoenen is er niet bij. Tenzij je de postbode...ja die van ons is een oude knar, dat is het ook niet. Liefde voor een postzegel !

Kris Wat brabbel jij daar allemaal ?

Elsje Iemand die in een ver land woont. 'Liefste Krisje, ik hou van jou...'

Kris Jij bent nog veel te jong voor zoiets.

Elsje Zeker. Jij weet echter niet waaraan je begint. Je bent thuis zo goed. Geen zorgen en met een vreemde jongen...

Kris Weet je...Ik zal je alles vertellen !

Elsje Goed ! Vertel !

Kris Misschien was er iets van waar.

Elsje Wie, wie was het ?

Kris Kom van die ladder ! En vlug wat.

Elsje Ik heb ook al een vrijer ! Karl van de warme bakker. En ik heb geen postbode nodig. Als je met tussenpersonen moet werken dan loopt het altijd fout. Je moet mekaar toch eens in de ogen kunnen kijken, vind ik. Ten minste !

Kris Van die ladder. En zou je niet naar huis gaan ?

Elsje (Kijkt op polsuurwerk.) Eigenlijk heb ik nog tijd genoeg. Zeker nog een half uurtje. Voor mooi en meedogenloos. Er zijn er nog twee die niet met elkaar gevreeën hebben. Dat moet dan een van de volgende dagen gaan gebeuren.

Kris Elsje !

Elsje En hij heeft al een keer mijn straf gemaakt, voor de school. Op zijne computer.

Kris Snotneus !

Elsje Dat zul je niet meer zeggen als je naar mijn trouwfeest mag komen ! (Steekt tong uit, lopend naar af.) ‘t Is wel een rosse, maar die moeten hun haren niet zo veel kammen ! (Af.)

Kris (Doet verder aan de versiering. Luc op met cassettes en cd’s, legt ze op de tafel.)

Luc De nieuwste aanwinst.

Kris Zijn er ook bij van die...Kasalt...en hoe heet die eigenlijk...

Luc Despotofsky Kasalt.

Kris Die kan zingen. Als een ekster.

Luc En nog een beetje beter hoop ik.

Kris Een prachtige echte mannenstem.

Luc En het is een schone vent ook.

Kris Met alles er op en er aan. Ik heb er thuis vier cd’s van.

Luc Dan moet je meteen naar de winkel : dit is de vijfde cd.

Kris Jullie moeten het wel druk hebben de laatste weken. Het transportbedrijf loopt goed en nu die muzikafdeling, zo zal ik het maar noemen.

Luc Een ondernemer moet altijd vooruit zien. Toen we het moeilijk kregen door de concurrentie en die stijgende brandstofprijzen moest er wat gebeuren. Het was

erop of eronder. Sommige bedrijven zijn uitgestapt, anderen overkop gegaan. Wij zijn sterker uit de strijd gekomen.

Kris Georges zit er toch ook voor iets tussen.

Luc Georges heeft de idee gegeven. Wij hebben het uitgewerkt.

Kris Eigenlijk toch iets stoms. Hij brengt een cassette mee uit Polen en even later verkopen jullie een massa van die dingetjes.

Luc Zo eenvoudig is het nu ook weer niet gegaan.

Kris Dat kan ik me wel voorstellen.

Luc Als iets lukt dan is het precies de normaalste zaak van de wereld. Als iets niet lukt dan spreekt men van onkunde. Die muziekafdeling is een succes geworden. Gelukkig maar.

Kris Het schijnt dat die Kasalt ook op de tv zal te zien zijn.

Luc Voorlopig zijn dat maar plannen. Als morgen een van de sterke concurrenten er zijn oog laat op vallen, dan wordt het misschien helemaal iets anders. Met zakendoen moet je vandaag veel geld verdienen om morgen te blijven zwemmen.

Johan (Op. Tot Luc.) Men wacht op je.

Luc Ik dacht dat je buiten was.

Johan De nieuwe Mercedes wilde niet starten.

Luc Weten ze nu nog die knopjes niet staan ?

Johan Ik heb het nog eens uitgelegd. (Draait zich naar Luc.) Iemand van de tv. Die lange slungel met ringetjes in zijn oren en zijn neus.

Luc De producer. (Trekt das recht, neemt de cd's mee, vlug af.)

Johan (Tot Kris.) Die van vorig jaar was toch groter ?

Kris Een trede van de trapladder. Deze kerstboom is echter mooier. Hij is mannelijker. Beter gevormd.

Johan Ik dacht dat vrouwen mooier waren.

Kris Soms. Ik kijk niet zo naar vrouwen.

Marina (Op in rolstoel.) Kris, geef jij de kaarten eens. (Rolt zich naar de tafel toe.)

Kris (Neemt pak kerstkaarten van kast, geeft die aan Marina.)

Marina Heeft de postbode er vandaag nog gebracht ?

Kris Ik zal eens gaan kijken. (Af en even later terug op met enkele kaarten die ze aan Marina geeft.)

Marina Je zusje heeft goed geholpen ?

Kris Ze praat te veel. En praten en werken gaat niet samen.

Marina Het is een lief ding. Kinderen moeten veel praten. Ze heeft al een liefje, zei ze gisteren.

Kris Het schijnt normaal te zijn op die leeftijd. Kris van de warme bakker.

Marina Ze zal graag gebakjes eten. En jij ?

Kris Er is maar een warme bakker in het dorp.

Marina Dat bedoel ik niet. Je ontwijkt mijn vraag.

Kris Te veel werk. De tijden zijn veranderd. Vroeger trouwde men voor men twintig was en aanstonds kinderen. Nu wacht men wat langer.

Marina Te lang wachten is ook niet goed. En hoe ouder je wordt, hoe kieskeuriger je wordt. Rond de dertig vertonen mannen allemaal gebreken. Rond de veertig merk je dat zo niet meer op. En rond de vijftig hebben ze allemaal van die vervelede trekjes die ze niet meer afleren. Het moet dus voor je dertigste gebeuren.

Johan Ze heeft nog tijd genoeg.

Kris Ik moet te veel werken. Voor vrijen heb ik geen tijd.

Marina Ik meende toch dat je een tijdje geleden belangstelling had.

Kris Ik zou niet weten waaraan men dat kan zien.

Marina Elsje zei dat je correspondeert.

Kris Ik heb wel enkele brieven geschreven. Maar dat had niets met een liefje te maken.

Marina De klok tikt genadeloos verder. Denk daaraan. Eens getrouwd kun je nog bij ons blijven werken.

Kris (Ruimt alles op. Af.)

Johan Hoe dikwijls heb je die brieven en kaarten al niet bekeken ?

Marina Voor mij zijn dat meer dan maar wat kaartjes. Het is een hechte band met mijn familie en vrienden. Kijk, dit is een kaartje van ons Louisa uit Amerika.

Johan Die schrijft toch alle jaren. Ik weet al van buiten wat erop staat.

Marina Ja ?

Johan ‘Liefste zusje...’ Als je al zo oud bent geworden, dan mag je wel liefste zus schrijven, niet ? ‘Het weer is hier uitstekend, de mensen zijn héél vriendelijk en ik mis de lekkere frieten uit Vlaanderen.’ Wat dan volgt veranderd ieder jaar, maar om de vijf jaar komt het terug. ‘We hebben weer een nieuw huis gekocht omdat het vorige te klein was geworden’ of ‘We hebben weer een nieuwe hond gekocht.’

Marina Ik kan me daar heel wat bij voorstellen.

Johan Dat geloof ik. Ik kan me daar ook wat bij voorstellen.

Marina Wat ?

Johan Een dikke nek.

Marina Dat is niet mooi.

Johan Een dikke nek is lelijk. En zeker bij een vrouw.

Marina Bij een vent past dat best bij zijn rond buikje !

Johan Moet het nu weer ?

Marina Wat ?

Johan Altijd dat ruziemaken !

Marina Aan jou zou ik dat moeten vragen. Ik wil gewoon eens die kaartjes bekijken. Moet je niet wat gaan werken ? Loop eens door de garage. Je vindt daar beslist iemand die naar je gezaag wil luisteren. Al is het maar dat men dan niet moet werken.

Johan Goed. (Wil weggaan.)

Marina Neen. Een tas koffie. Met melk. Graag !

Johan Daar hebben we toch personeel voor ?

Marina Als jij er niet bent wel. En zet je even.

Johan Volle melk ?

Marina Natuurlijk.

Johan (Brengt tas met melk naar de tafel.) En nu ?

Marina Voor jou een klein glaasje. En zet je dan.

Johan (Schenkt zich een glaasje cognac in en zet zich aan de tafel, bij Marina.)

Marina Een brief van onze pater Luc uit Indië. Een héél lange brief. Over de armoede in dat land.

Johan Je hebt hem toch een storting gedaan. Heeft hij weer wat nodig ?

Marina Natuurlijk. Wij hebben toch te veel.

Johan Jij zegt dat. Ik niet.

Marina Het draait toch goed.

Johan Dankzij die muziekdingetjes. Straks verkopen we nog smoutebollen.

Marina En waarom niet ? De kerstperiode wordt daar geweldig gevierd.

Johan Waarmee ?

Marina Met eenvoudige dingen. Zo was het ook bedoeld. Veel geld brengt de mensen verder van elkaar.

Johan Daar kan je zus uit Amerika over meepraten. ‘We hebben weer een nieuwe poes gekocht !’ ‘We hebben een auto met zes wielen gekocht !’

Marina Er is ook een kaartje van Ben bij.

Johan Ja ? En waar zit hij nu ergens ?

Marina Arizona.

Johan Waar is dat ?

Marina Amerika.

Johan Ik dacht het al. Amerika. Vorig jaar was het toch uit een andere windstreek ?

Marina Afrika.

Johan Daar heb ik ook al eens willen komen. Maar het kost te veel.

Marina Hij zou terug thuis moeten zijn.

Johan Thuis ? Zijn thuis is de wijde wereld. Daar heeft hij zelf voor gekozen. Mogen studeren totdat hij grijze haren kreeg. En zich dan niet kunnen aanpassen aan ons werktempo. De wijde wereld. Snotapen ! En hij heeft ook geld nodig ?

Marina Nog nooit heeft hij over geld geschreven.

Johan Maar hij laat het je wel verstaan. Ja, zo zijn die intellectuelen. Ze laten het verstaan, als je tussen de regels leest.

Marina Neen. Zo is Ben niet.

Johan Maak je niet druk. Hij leeft nog. Wie weet komt hij ons wel eens verrassen met een sjeke auto naar Amerikaanse normen.

Marina Als ik thuis was, dan zou het allemaal zo niet gebeurd zijn.

Johan Wat ?

Marina Wij hebben fouten gemaakt.

Johan Ja ? Wij fouten gemaakt ?

Marina Zeker !

Johan Als het fout loopt dan is het de schuld van de ouders. Hij heeft alles gekregen wat hij nodig had. Alles. Aan de beste scholen mogen studeren. Zelfs een goed lief kon ik hem aan de hand doen.

Marina Beter dan Anja ?

Johan Meer geld.

Marina Waar jij je toch mee bezig houdt ! Heb jij Luc niet te ver vooruit gestoken ? Luc was je eerste man. Als je iemand wilde raadplegen dan had je Luc nodig. Zonder Luc kon je niet beslissen. En waar plaats je Ben dan ? Als je weet dat je niet als volwaardig aanzien wordt, dan haak je toch af. Je had mij meer moeten consulteren.

Johan Jij ?

Marina Waarom niet ? Ik moet geen papieren kunnen invullen. Ik kan met mensen praten en dat is belangrijk. Eigenlijk ben jij de verantwoordelijke voor deze situatie.

Johan Ik ? Dat is iets nieuws.

Marina Weet je dat ik soms hele nachten niet kan slapen. Weet je wat het betekent voor een moeder ? Een zoon die ergens in de wereld rondzwerft op zoek naar zichzelf ? In miserie en armoede ?

Johan En thuis had hij alles wat hij nodig had !

Marina Zelfs meer dan dat.

Johan Het is zijn leven. Iedere mens zoekt zijn weg. En die van Ben lag hier niet. Zo simpel is dat.

Marina (Weent.) Zeker : het is zijn eigen leven.

Johan Hij was al verwend van toen hij nog naar de kleuterklas ging. Toen hij problemen had met zijn ademhaling. En verstandige kinderen die verwend worden...

Marina Zwijg !

Johan Jou valt niets te verwijten. En ik heb naar bestvermogen...

Marina Neen. Ik heb ook fouten gemaakt. Veel. Maar jij, jij bent de man, de vertrouwen-
ling van je zoons. Ik dacht tenminste dat je dat was.

Johan Je kon er geen verstandig gesprek mee voeren. Hij keek niet eens aan als je met hem sprak. Het was alsof hij droomde terwijl je erbij stond.

Marina Jij was de vader !...

Johan Ja, ik was de vader ! Maar dat spijt me echt ! (Kwaad af.)

Marina (Leest in brief van Ben.) 'Beste moeder, eens je hier uit de steden bent en op die
eindeloze wegen rijdt en je niets anders dan het rode zand en die soms grillige
bergtoppen ziet, dan denk je na. Over de zin van het leven, over...(Korte pauze.)
Ik heb duizenden kilometers afgelegd. Steeds maar gezocht naar warmte, naar
een remedie tegen eenzaamheid. Naar het waarom van vele dingen. Misschien...
(Zij houdt op met lezen omdat Luc binnenkomt.)

Luc Belangrijk nieuws.

Marina Ja ?

Luc Heel belangrijk.

Marina Je komt op de tv ?

Luc Dat komt er zeker van. Eens een van mijn zangers in de top tien staat. En dat
staat te gebeuren.

Marina Wat is er dan nog belangrijker ?

Luc Wist je er nog niets van ?

Marina Van wat ?

Luc Heb je dan echt nog niets opgemerkt ? Niets aanvoeld ?

Marina Aangevoeld ? Neen...

Luc Over...

Marina Anja ?

Luc Dus je wist het ?

Marina Wat ?

Luc Dat Anja en ik... Kom, moeder !

Marina Neen. Wat is er van Anja ?

Luc Zij en ik...wij gaan samen...

Marina Ik wist dat je de laatste tijd extra vriendelijk tegen haar was. Flauw vond ik. Maar wie ben ik ? En jullie gaan samen...samen wonen ?

Luc Trouwen, moeder. Eerst nog een tijdje verloofd zijn en dan de grote stap.

Marina Zo. En wat vindt zij er van ? Ze weet het toch al ?

Luc We houden het al een hele tijd stil. Je hebt het vast zien groeien.

Marina Neen. Ik zie niet meer zo best.

Luc Wat denk jij ervan, moeder ?

Marina Rot. Slecht. Wat is dat voor iets ?

Luc Wat zeg je ?

Marina Zij was toch verloofd met Ben ? Voor mij is het alsof je een getrouwde vrouw van haar man afsnoept. Zij was toch met Ben ?

Luc Ben ? Ja, ze zouden gaan trouwen. Lang geleden. Maar Ben is er stiekem van onder gemuisd. Heeft haar laten stikken. Zoiets doe je niet met een mooie vrouw.

Marina Ik begrijp je niet. Je hebt haar hoofd op hol gebracht.

Luc Met Ben was het toch gedaan .

Marina Dat zeg jij. Heeft zij dat verteld ?

Luc Kan het duidelijker ? Waar is Ben ?

Marina In Arizona. In Amerika.

Luc En dan ? Ze heeft al die tijd niets meer van hem gehoord.

Marina Jullie moeten het zelf maar weten. Het is jullie leven.

Luc Ik kwam je goed nieuws brengen.

Marina Als je dat goed nieuws noemt! En wat zou je zeggen als Ben eens terug kwam?

Luc Ben? Dat duurt zeker nog enkele jaren. Als hij helemaal aan lager wal is geraakt. Verzopen en afgeleefd.

Marina Je moet het zelf maar weten. Maar ik ben er tegen. Anja zou beter moeten weten. (Kijkt naar brief van Ben.)

Luc Dan vind je het niet goed?

Marina Neen. Neen.

Luc Spijtig, spijtig. (Af.) Ik wilde je nog wat vertellen...

Marina (Kijkt naar brief.)

Luc (Af.)

(Telefoon gaat. Marina laat maar bellen. Kris op. Neemt telefoon op.)

Kris Hallo? (Tot Marina.) Chinees, denk ik. (Telefoon neer.)

(Telefoon gaat opnieuw. Kris neemt op.)

Kris Hallo? (Tot Marina.) Terug Chinees. Of Kongolees.

Marina (Doet teken dat Kris de telefoon maar aan haar moet geven. Neemt telefoon aan.) Ja, hallo? Wie zeg je? Jij? Jij? Hoe durf je! Natuurlijk dat je welkom bent. Je Nederlands is wel niet meer zo best. Wanneer je maar wilt. Alle dagen. Zeker. Ik zal een taart bakken. Neen, geen Amerikaans gedoe. Een echte taart.

Doek.

DERDE BEDRIJF.

Enkele dagen later.

Men verwacht bezoek. Kris stoft nog eens extra af, verzorgt de bloemen en planten en er wordt een nieuw tafelkleed gelegd. Marina kijkt vanuit haar rolstoel toe. Luc voelt zich ongemakkelijk. Johan is onder de indruk.

Marina Deze voormiddag is er gebeld. Het was iemand van de luchthaven of van een taxibedrijf.

Luc Kon hij zelf niet bellen?

Marina Hij?

Luc Natuurlijk. Ben. Wie anders.

Marina Ben?

Luc Ben. Ik vraag me af wat hij hier nog te zoeken heeft.

Marina Ja, wat heeft hij hier nog te zoeken?

Johan Dat had ik me nooit voorgesteld. Ben terugkomen. Hoe moet het nu verder?

Luc We hebben al problemen genoeg. Die klant uit Polen die weggevallen is, de chauffeurs die dreigen te staken als ze geen opslag krijgen, de...

Marina Dat gaat wel voorbij. Stel dat het Ben is die terug thuiskomt...een mooie thuiskomst. Allemaal blij gezichten.

Luc Helemaal niet. Waarom blij gezichten?

Marina Het gaat toch over je broer!

Luc Ben is mijn broer. Was mijn broer tot de dag waarop hij de deur dichtdeed. Hij heeft zijn deel gekregen en ons met alle problemen alleen gelaten.

Marina Wees tevreden dat je problemen had, anders kon je ze niet oplossen.

Luc Als zakenman moet je nu eenmaal beslissingen nemen. Rationeel werken. Te gevoelig opstellen is zwak zijn.

Marina Praat je zo over je broer?

Luc Zakelijk.

Marina Ik had twee kleine jongens. Die ik even veel koesterde. Een kind zien groeien naar volwassen man is en lange weg afleggen, is jezelf wegcijferen, is hopen op morgen, is...Ben is ook mijn kind en zal het heel mijn leven blijven.

Johan Ook niet te sentimenteel doen, moeder.

Marina Mannen zijn allemaal hetzelfde. Gevoelloos. Hard wanneer je ze begrijpend verwacht. (Wil wegrijden met haar rolstoel.)

Johan Blijf. Als hij straks binnenkomt en je bent er niet...

Marina Dan zijn jullie er toch nog. In het slechtste geval doet Kris de deur open en moet je alleen maar schijnlachen. Dat zullen jullie wel kunnen.

Johan Moeder!

(De bel gaat. Wie gaat er opendoen? Men kijkt naar elkaar. Nogmaals de bel. Kris komt op en stapt naar de deur. Deur open. Tante Louisa op. Blijft in de deuropening staan en bekijkt het gezelschap. Men had blijkbaar iemand anders verwacht.)

Louisa Hallo?! Mooi, allemaal blijgezichten. Hier werd ik verwacht!

Luc Zo kun je het wel noemen.

Johan We dachten dat Ben...

Louisa Dat is nu eenmaal het probleem met denken. (Tot Marina.) Je wist toch dat ik zou komen?

Marina Ik twijfelde nog. Je deed zo raar aan de telefoon. Op zijn minst had ik gedacht dat Ben bij je zou zijn.

Louisa Zo een jonge man, met een oude kraai? Kom nu! (Kijkt rond.) Een complete verrassing dus. Mooi. En nu maar eerst zoenen, want we zijn zo blij! (Levendig, zoent iedereen op een 'standaardmanier' – tegen zich aantrekken, drie zoenen en ze dan van zich afduwen.) Mooi! (Kijkt naar het rijtje mensen.) Iedereen gelukkig, of toch bijna. Iedereen kent me toch nog? Tante Louisa uit Amerika. En wonende bij de Franssen in Canada. Jullie hadden Ben verwacht? Pech. Jullie zullen het met een oude kraai moeten stellen. En als het me bevalt dan blijf ik wel enkele weken. Ik ben wel kieskeurig, maar zeer werklustig. Heb ik al koffie aangeboden gekregen? Er is toch wel taart of iets eetbaars? Komaan! (Naar Kris.) Jij deed de deur open. Personeel dus. Koffie zegt je wat?

Kris (Kijkt naar Marina.)

Marina (Knikt.)

(Kris brengt koffie voor iedereen.)

Johan Koffie?

Kris Ik breng wel iets anders.

Luc Dat zou ik nu ook kunnen gebruiken. Is me dat verschieten!

Louisa Je houdt niet van oude kraaien? Begrijpelijk. Ben ook niet. Toch was hij soms ook lief tegen mij. Bij gebrek aan van die jonge blonde dingetjes. De butherflytjes. Ik heb hem genoeg gezegd dat hij daar zijn handen van moest houden, maar je weet het. Twee mooie benen en een plastieken hoofd en veel fantasie!

Johan Hij was veel in de buurt?

Louisa Neen. Soms stond hij opeens voor de deur en enkele dagen later was hij weer weg. Weken later een telefoontje uit een godvergeten gat. Ben ligt niet zo goed in de markt hier?

Luc Hij is hier weggegaan.

Louisa Dat zal wel. Je kunt niet overal tegelijk zijn.

Marina Hij is uitbetaald, wil Luc zeggen.

Louisa Te weinig uitbetaald, waarschijnlijk. Ik ken dat. Kinderen kunnen nooit het deel van hun ouders krijgen, zolang die nog leven.

Johan Hij was een beetje...

Louisa Een dagdromer. Alle Amerikanen hebben dat een beetje. Het is echter een krani-ge kerel. Zo alle dagen feestvieren, dat kruipt in de kleren! Ik kan er van meespreken.

(Kris brengt een glaasje cognac voor Luc en Johan.)

Louisa Ik heb vier mannen versleten en nu moet ik er geen meer. Ze rijden je auto kapot, eten je koelkast leeg en verpesten je toilet. Daarbij willen ze nog een potje vrijen. En van opruimen hebben ze nooit gehoord. (Naar Kris.) Nog een koffietje, geen slecht brouwsel. Twee waren al eens getrouwd, een speelde figurant in een tv reeks. Een vierde kwam uit Texas, U.S. Hij was een technicus. Hij onderhield van die olieknikkers. Koeien en olie, anders kende hij niet. Alles wat knikte was goed voor hem. Toen ik eens een keer niet knikte, werd hij kwaad. De volgende morgen heb ik hem aan de deur gezet. Plunjezak in de voortuin en op iedere struik wat wasgoed. Net als paaseieren rapen hier.

Luc Je kende Ben goed?

Louisa Meteen. Hij is van het soort dat weinig eet, niet veel praat en nooit werkt. Zo lopen er ginds een heleboel rond.

Marina Dat laat ik van mijn zoon niet zeggen. Neen. Zo is Ben niet. Neen.

Louisa Hij heeft zeker ook heel positieve kanten. Het leven is echter fun! Pleziermaken en genieten.

Marina Is dat Amerika?

Louisa Voor velen, maar niet voor iedereen. De computermannetjes en zij die graag rekenen zijn natuurlijk anders. Hun hobby ligt anders. Maar voor iedereen duurt de dag even lang.

Marina Denk je lang te blijven? Waar zijn je koffers?

Louisa Eén koffer. In de voortuin. (Kris gaat de koffer halen. Beplakt met stickers van popgroepen. Zij wijst naar die stickers.) Mijn vrienden. Vrienden moet je hebben in het leven. Niet veel maar je kunt niet zonder. Op naar de logeerkamer. Nog altijd de kamer naast de badkamer? Eerst een badje nemen en dan...(Tot Luc.) Waar zijn de kroegen hier?

(Kris draagt de koffer en samen met Louisa af.)

Luc Wel, wel!

Marina Het valt voor jou nog wel mee. Liever een oude kraai dan je eigen broer.

Luc Je had ons moeten verwittigen. Je hebt ons belogen.

Marina Wat?

Luc Je hebt ons voor schut gezet.

Johan Dat is het minste wat je kunt zeggen. Wist je het of wist je het niet?

Marina Met tante Louisa weet je nooit.

Johan Maar jij wist het!

Marina Om de vijf jaren komt ze toch eens langs.

Luc Nu kwam het wel ongelegen.

Marina Ik zei alleen maar dat er iemand uit Amerika kwam. En iedereen sloeg meteen op tilt. Ben, dat was het enige waar jullie aan dachten. Het was nu tante Louisa.

Luc Je had het ons tenminste kunnen vertellen.

Marina Wees dankbaar. Nu hebben jullie tenminste eens kunnen zeggen wat jullie van Ben dachten. Een fraai beeld. Je zou het geen enkele gastarbeider toewensen.

Luc Die leven van het OCMW en daar hebben wij niets mee te maken. Iemand die op ons kosten komt leven en alles overhoop gooien is wat anders.

Marina Ik hoop maar voor jullie dat Ben nooit terugkomt.

Luc Het gaat me allemaal te ver. Ik ben hier voor gek gehouden. En nog wel door mijn eigen moeder.

Marina Dat doet me plezier.

Luc Wat?

Marina Dat je mij je eigen moeder noemt, doet me echt plezier.

Luc Ik ga nog wat werken.

Marina Doe dat. Werken is goed voor je gezondheid en de tijd gaat goed vooruit.

(Luc af.)

Johan Van een verrassing gesproken.

Marina Soms denk ik dat je al met pensioen bent.

Johan Waarom?

Marina Omdat je zoveel zaagt. Altijd maar afgeven op de anderen. Word eens jezelf!

Johan Dit ging toch te ver. Veel te ver!

Marina Wat ging te ver?

Johan Dit. Je weet verduiveld goed wat ik bedoel!

Marina Maar mijn lief schatteboutje toch! Jullie maakten een verkeerde voorstelling. Ik vermoedde dat tante Louisa kwam. Zo zeker was ik ook weer niet. Je weet nooit met haar. Eigenlijk dacht ik dat ze Ben zou meehebben. Of dat Ben alleen kwam en dat zij er de aanzet toe gaf. Echt: ik wist het niet 100% en jullie hadden het meteen van een verloren zoon. En het woord 'zoon' vond ik fantastisch!

Johan Geef toe...

Marina Zwijg! Ik heb er genoeg van. Ben is heus niet door de facteur gemaakt. Maar door slechte chromosomen van jou, een zondags overschotje, denk ik. (Af.)

Johan Maar zo bedoelde ik het toch niet! (Af langs andere deur.)

Anja (Op langs de voordeur, gevolgd door Elsje. Ze hebben samen gaan winkelen en komen vrolijk terug met pakjes.) Eindelijk zijn we er.

Elsje Vermoeiend. Van de ene winkel naar de andere. En altijd maar kijken en kijken.

Anja En pannenkoeken eten en ijsjes...

Elsje Het was te veel. Te veel en op een te korte tijd.

Anja Je was doodmoe.

Elsje Van het lopen en die pakjes dragen.

Anja Van die ijsjes.

Elsje Kindermishandeling noem ik het. Eigenlijk kwam de idee van jou.

Anja Zeker niet. Jij zit al een hele tijd te zagen over wanneer we eens gaan winkelen.

Elsje Jij wilde beslist vandaag winkelen. Er was geen enkele reden voor: geen solden, geen nieuwe collectie, alleen van die spullen die al een hele tijd in de winkel hangen en die iedereen betast en bekeurt maar niet koopt.

Anja Het zal ook altijd wat zijn. Jij bent nu eens nooit tevreden.

Elsje Jij ook niet. Wat heb je nu gekocht? Een bloesje. Als je er de ijsjes en de pannenkoeken bijtelt dan is het een dure koop geweest. Mijn mama koopt zoiets op de wekelijkse markt. Goedkoper dan op de markt kan niet.

Anja In de toekomst geen ijsjes meer.

Elsje Op de markt kan je alles kopen. Lekkere wafels en hotdogs met veel ajuin.

Anja Je hebt toch ook iets gekregen.

Elsje Kon je anders?

Anja Neen. Je liet niet af.

Elsje Ik gunde jou het plezier. Grote mensen denken soms dat ze kinderen een plezier doen met iets te kopen.

Anja Zal ik het dan maar terug doen?

Elsje Gekocht is gekocht. Wat is nu de echte reden waarom je vandaag wilde gaan winkelen? Ik had het al weken gevraagd en nu plots kon het.

Anja Omdat ik er nu eens over nadacht. Ik kan toch onmogelijk aan al je grillen toegeven.

Elsje Hoeft niet. Er zijn nog anderen die graag iets voor mij doen. Ons Kris, bijvoorbeeld.

Anja Dat zal wel. Jij kunt het ook zo mooi vragen.

Elsje Maar antwoord krijgen op al mijn vragen is wel niet zo eenvoudig.

Anja Dat is niet eenvoudig.

Elsje Waarom je beslist vandaag wilde gaan winkelen, is zo een van die vragen waarop ik graag antwoord kreeg.

Anja Gewoon...

Elsje Omdat er vandaag iemand uit Amerika kwam. Ben, dacht Luc. Mooi van mij, niet?

Anja Jij houdt je te veel bezig met grote mensen zaken.

Elsje Veel eenvoudiger dan problemen van grote kinderen. Ben dus.

Anja Jij zou beter nog een tijdje met poppetjes spelen.

Elsje Poppetjes? En wie koopt dat nog voor mij? Soms krijg ik een beertje dat als reclame bij een kilo margarine gegeven wordt. Maar geen poppetjes meer. Te duur denk ik. Toch denk ik dat Ben nooit meer komt. Het is maar best ook. Zijn liefje heeft een andere nu.

Anja Elsje!

Elsje Toch is het zo. Ik zou trouw blijven aan mijn eerste lief. Ook al liet hij mij zitten. ‘On aime mais une fois’ zegt mijn vader. En die is altijd bij ons moeder gebleven. In goede en kwade dagen. En hij heeft regelmatig gevloekt, maar tegen zijn duiven was hij altijd vriendelijk.

Anja Ben. Het was onmogelijk.

Elsje Liefde is iets dat zweeft en nooit grond raakt. Over de grenzen heen. Liefde is iets dat je niet kunt vangen en in een hokje steken. Liefde...is meer dan schoon ogen. Het is een gevoel dat eens je het ervaart, je nooit meer los laat. Jij hield van Ben. Of niet soms? Wel, dan moet je er van blijven houden. Zo simpel is dat.

Anja Ben was anders dan ik dacht. Hoe meer ik hem leerde kennen, hoe meer hij van mij wegdreef. Hij...

Elsje Ik begrijp je. Luc wordt hier de grote baas en is een succesvol zakenman.

Anja Heb ik je van Luc gesproken?

Elsje Natuurlijk niet. Ik heb ook ogen in mijn hoofd. Ik hoop maar voor jou dat Ben nooit meer terugkomt.

Anja Ik weet het niet!

Elsje Je moet niet boos worden. (Kijkt rond.) Ik heb de indruk dat er iemand uit Amerika is gekomen. Er zijn maar twee mogelijkheden. De oude kraai of Ben. Het zal die oude kraai wel zijn. Ze zal weer verhuisd zijn en dan komt ze telkens naar België. Zo gaat dat nu eenmaal in Amerika: als je moet behangen of de deuren schilderen, dan verhuis je. En altijd zagezegd naar een groter huis.

Louisa (Op, klaar om uit te gaan.) Hallo! (Zoent Anja.) Jij bent nog mooier geworden! (Kijkt naar Elsje.) En jij bent...

Elsje Elsje, de zus van Kris, die hier alles opruimt en soms lekker eten klaarmaakt.

Louisa Gaan winkelen?

Anja Een beetje maar. Ik vond niet wat ik wilde.

Elsje En ik kreeg iets wat ik eigenlijk niet mooi vond. Maar het kan verkeren. Wie weet vind ik het morgen niet mooi? Zo is het nu eenmaal.

Louisa Jij bent een mooi kindje.

Elsje Groot kind. Zie je niet dat ik een toekomstige juffrouw ben?

Louisa (Tot Anja.) Jij verwachtte Ben?

Anja Ben? Niet bepaald.

Elsje Ze papt aan met Luc. Het blijft in de familie.

Anja Ik ga mijn spullen wegdoen. Ik zie je nog wel.

Louisa Nog veel te veel. Waar ik goed ben, blijf ik gewoonlijk een tijdje.

Anja (Naar deur toe.)

Elsje Bedankt voor het gezellig winkelen!

(Anja af.)

Louisa En wat heb je gekregen van Anja?

Elsje Twee ijsjes en twee pannenkoeken met siroop. Ik moet vandaag niet meer eten. Tenzij het iets héél lekker is. Kom je Belgische hotdogs eten?

Louisa In Amerika eet ik net zoals jullie hier. Alleen als ik op restaurant ga, dan is het wat anders.

Elsje Ja? Dat moet je me eens uitleggen.

(Louisa en Elsje zetten zich.)

Louisa 's Morgens een stevige boterham met spek of met eieren.

Elsje Brood? Het schijnt dat brood in Amerika nooit hard wordt. Een soort spons, zegt Marina.

Louisa Spons? O, je bedoelt dat fabrieksbrood. Héérlijk. Je koopt het voor een hele week. Ik bak zelf mijn brood. Of laat het bakken door iemand die dat kan.

Elsje En 's middags terug brood?

Louisa Met confituur. Zelfgemaakt, natuurlijk.

Elsje Natuurlijk. Dat is goedkoper. 's Avonds terug brood maar dan met echte boter.

Louisa Neen, kindje.

Elsje Ik ben geen kindje meer. Ik ben een jonge juffrouw!

Louisa (Lacht.) 's Avonds ga ik meestal naar de club of eet ik in een van mijn favoriete restaurants.

Elsje Bij de Chinees.

Louisa Daar krijg je veel te veel. Ik hou meer van die leuke dingetjes die smelten in de mond. Ik heb overal mijn vaste tafel. Bij het raam. Ik hou van stijl, zie je. De directeur van het restaurant komt me gewoonlijk begroeten en stelt dan de waither voor.

Elsje Zeker niet goedkoop.

Louisa Leuk. Ik word graag verwend. En ze weten dat ik een stevige fooi geef. In Amerika wordt dat gewaardeerd.

Elsje En je man?

Louisa Ik had er vier.

Elsje Allemaal dood.

Louisa Eigenlijk wel. Echt dood? Ze leven allemaal nog. Soms bellen ze eens. Als ik verjaar krijg ik van die grote bloemenkorven. Als ze iets willen offeren dan hou ik ze niet tegen. Het zijn echt lieve marmotjes.

Elsje Marmotjes?

Louisa Ja, van die kruipdiertjes. Ze waren te veeleisend. Ik voelde mij niet meer vrij. Ik hou van verandering van gezichten en gewoonten. De eerste, een Belg, liep altijd in zijn ondergoed in de voortuin, om de krant te halen. Dat was helemaal mijn stijl niet. Hij kon zich niet aanpassen. De tweede was een handelsreiziger. Als hij naar belangrijke klanten moest, repeteerde hij de avond daarvoor zijn gesprek. Een slechte acteur. De derde dacht dat ik het graag had, iedere avond met...maar dat vertel ik je liever niet.

Elsje Ik weet wel wat je bedoelt. Alle dagen seks. Dat kan ik me voorstellen. Te veel is te veel.

Louisa Zo nu en dan als ik er zelf aan dacht, is oké.

Elsje En de vierde?

Louisa Een prachtkerel. Een visser. Ook rijk, maar was verliefd op vissen. Ging iedere dag naar zijn boot op het meer. En iedere dag moest ik zijn picknick maken. Ben je gek zeg!

Elsje En de vijfde?

Louisa Heb ik dat verteld?

Elsje Na vier komt toch vijf?

Louisa (Lacht.) Een dominee. Zou wel eens de vijfde kunnen zijn. Is bijna God. Heeft ook al wat geschiedenis gemaakt. Zou wel kunnen. Heeft wel schone tanden en van dat glanzend wit haar, maar te weinig centen, denk ik.

Elsje En centen zijn belangrijk, dat moet ik toegeven. Zelfs Anja is er gevoelig aan.

Louisa Anja? O, ja. Het vroegere liefje van Ben.

Elsje En Ben?

Louisa Het is een vogel. Moet kunnen vliegen. Anders een prachtkerel.

Elsje Wel een beetje gek, zegt men.

Louisa Een beetje veel. Ik weet niet of hij nog wel eens langs komt. En als dat zo is, dan is dat voor heel even. Het is een dagdromer.

Elsje Mijn zus vindt hem een boot zonder stuur. Een verstandige kerel, maar die niet weet wat hij wil.

Louisa Jouw zus?

Elsje Kris. Die hier met de stofzuiger rondloopt en soms eten klaarmaakt.

Louisa Ja, hij vertelde mij van een Kris. Is dat jouw zuster?

Elsje Ik weet natuurlijk niet of ze al een vrijer heeft. Kun je vrijen per brief?

Louisa Vrijen kun je op alle manieren. Als je het zelf maar leuk vindt.

Elsje Ze correspondeert, zegt ze.

Louisa Dat is ook een vorm van liefde. Laat nu eens zien wat Anja voor je gekocht heeft.

(Elsje toont een kleurig hoedje.)

Louisa Mooi. Als je over vijf jaar nog zo een hoedje koopt dan moet je aan een vrijer denken. Zeker! Nu, ik moet eens een luchtje scheppen. Een stapje in de wereld zetten.

Elsje Ben je daar niet te oud voor?

Louisa Ik praat alleen maar met héél oude mannetjes. Die zijn wijs en verstandig.

Elsje En die betalen nogal makkelijk een drankje, niet?

(Louisa naar de deur toe.)

Louisa (Lacht.) Een drankje? Ben je gek!

Elsje Waarom had jij al die mannen nodig?

Louisa Gewoon. Om de vriendschap. Stijl, kindje (Af.)

Elsje Mijn mama zegt dat je als vrouw met een man meer dan genoeg hebt. Mannen, zegt ze, leer je nooit echt kennen zoals ze zijn.

Louisa Dat zal wel, als je mama dat zegt. Voor mij lag het anders.

Elsje Natuurlijk. Jij koos je mannen voor de poen. Dan hoef je ze natuurlijk niet te leren kennen. Voor je ze een beetje kent zijn ze al gepluimd. Niet?

Louisa Kindje: ik ben met iedere man getrouwd uit liefde. Echt. Maar als bleek dat ik een verkeerde keuze maakte, dan maak je er het beste van. Tenzij dat ik iets ver-geet: tot de volgende keer. (Naar deur toe, af.)

(Elsje past haar hoedje nogmaals, wandelt door de plaats, bekijkt zich in glas of spiegel, enkele danspasjes...)

Elsje (Danst en zingt liedje Mijn Hoedje.)
Mijn hoedje heb ik gekregen en het staat me mooi, maar ik voel me toch een beetje verlegen. Mijn hoedje heb ik gekozen uit een hele hoop bijna lege dozen. Mijn hoedje maakt van mij een mooie vrouw en dat vind ik een beetje gauw. Ik was liever nog een tijdje kind gebleven: wat moet ik nu met dit hoedje doen? Mannen zijn zo dom en toch geef ik er om. Doe ik dan maar best het hoedje af? En blijf ik wat is was: een kindje dat nog meisje wil worden, morgen? Mijn hoedje geeft mij een andere kijk op het leven. Grote mensen dromen maar even. Toch wil ik dromen van morgen. Eens word ik een jonge vrouw, zonder berouw over alles wat is voorbij, voor mij. Mijn hoedje heb ik gekregen en het staat me mooi, maar ik voel mij toch een beetje verlegen.
(Zet zich in een zetel met voeten op de tafel. Neuriet verder het liedje.)

(Bel gaat. Elsje naar de deur, traag, opent de deur.)

(Ben op, blijft in de deuropening staan. Is niet zo best gekleed. Haren niet gekamd, ...)

Elsje (Bekijkt Ben.) Ik dacht dat het tante Louisa was. Ze is nog maar net weg. Zij vergeet nogal makkelijk wat, zegt ze. Maar ze weet nog heel goed met welke man ze eerst trouwde. (Bekijkt Ben.) Wij kopen niet aan de deur.

Ben Mag ik binnenkomen?

Elsje Je bent al binnen. Laat me je eens goed bekijken. Jij verkoopt kattenvoeding en hebt met een hond gevochten?

Ben Ik verkoop helemaal niets. Tenzij mezelf.

Elsje (Monstert.) Daar krijg je toch geen cent voor.

Ben Niet veel. Je kunt gelijk hebben. Wie ben jij?

Elsje Elsje.

Ben Nu weet ik veel. Elsje... en hoe nog?

Elsje Moet dat? Zeg liever wat je hier komt doen!

Ben Ik drukte graag op deze belknop en voordat ik kon nadenken, opende jij de deur.

Elsje Dat had ik eigenlijk niet mogen doen. Laat mij je nog eens goed bekijken. Ik ken je ergens van.

Ben Ik jou ook. Elsje... waarvan zou ik jou kunnen kennen?

Elsje Van dit hoedje. Helemaal nieuw. Pas gekocht.

Ben Dan zal ik je ergens in een winkel gezien hebben.

Elsje Een hoedenwinkel. (Danst en zingt liedje van haar hoedje. Ben zingt en danst mee. Plots stopt Elsje.) Ik ken je. Jij bent Ben. Ben de verloren zoon.

Ben (Lacht.) De verloren zoon? En jij bent Elsje.

Elsje Dat vertelde ik je zelf. Jij was vroeger zo netjes gekleed en goed gewassen. Wat ben jij lelijk geworden! Oké: de pluimen maken de vogel.

Ben Herkende je me echt niet?

Elsje Met mannen moet je steeds een spelletje spelen.

Ben Jij hebt een mooi hoedje.

Elsje Gekregen. Jij had ook best het een en ander gekregen. Nog erger dan de mannen van de vuilniswagen. Die dragen een nette overall.

Ben Waar zit de rest van de familie?

Elsje Hier werkt iedereen. Of doet tenminste alsof. (Naar deuropening bedrijfsruimte.)
Volk. Volk.

Marina (Op. Met rolwagen in de deuropening. Bekijkt Ben. Rolt vlug naar hem toe. In-
nige omhelzing. Ook Ben is ontroerd.) Mijn jongen. Mijn zoon!

Ben Mama! Mijn mama!

Marina En nu blijf je voorgoed!

Ben Die rolstoel...

Marina Zet je.

(Ben zet zich naast zijn moeder. Marina kijkt naar Elsje. Die begrijpt dat Marina even met
Ben alleen wil zijn. Elsje steekt het hoedje terug in de winkeltas, salueteert naar
Ben, af.)

Marina Jij bent een stoute jongen. Een ondankbare zoon. Een nietsnut!

Ben Wat een erelijst.

Marina Een verloren zoon.

Ben Dat is al wat vriendelijker.

Marina Waar ben je toch al die tijd gebleven?

Ben Ik heb toch regelmatig geschreven.

Marina Geschreven? Regelmatig?

Ben Regelmatig.

Marina Eens per jaar is ook regelmatig. Naar wie schreef jij? Naar Anja?

Ben Ook.

Marina Naar wie nog?

Ben Naar iedereen die...

Marina Ik ben je moeder. Ik kreeg nooit een brief.

Ben Als ik naar iedereen een brief moet sturen.

Marina Stoute jongen! Laat me je eens goed bekijken. Vermagerd. Oud geworden. Vuil
en oude kleren. Gevochten met een hond?

- Ben Met een kat. Maar ze is wat groot uitgevallen.
- Marina Ondeugend! Je zult zeker honger en dorst hebben? Wat wil je eten?
- Ben Voorlopig niets. Het heeft mij veel moeite gekost om naar huis te komen. Eigenlijk wilde ik niet terug naar huis en kon ik ook niet. Het is anders gelopen dan ik me had voorgesteld. Eerst was er de euforie, de vrijheid, het verlangen naar iets presteren, mezelf zijn. Dromen. Ik heb er voor gevochten. Soms won ik, meestal verloor ik. De waarde van geld is betrekkelijk. Ik heb de wereld anders leren kennen. Ik heb onder de armen geleefd en geslapen onder de bruggen en in de krotten van de grote steden. Ziek en terug genezen en dan naar huis verlangen, maar schuldeisers laten je zo maar niet gaan. Van het een kwam het ander. Mijn arme vrienden hebben gebedeld om mijn ticket te kunnen betalen. Ik ben blij dat ik thuis ben, mama!
- Marina Je had niet weg moeten gaan. Kon je niet wachten tot ik uit het ziekenhuis was? Jij had niet weg moeten gaan. Je mocht niet. Jij hebt mij veel verdriet aangedaan. Weet je wat het betekend voor een moeder als haar zoon het huis verlaat? Dagen en nachten heb ik aan je gedacht. Waar was hij nu? Wat deed hij? Al die angsten van de voorbij jaren. Jij hebt mij veel pijn gedaan. Jij was mijn lievelingszoon.
- Ben En nu niet meer?
- Marina Je zult je terug moeten bewijzen. Ik ben blij dat je terug bent, maar je hebt wonden open gereten. Je zult terug moeten bewijzen dat je me nog graag ziet. Stoute jongen. Waar was je al die tijd?
- Ben Overal. Heel de wereld. Overal. Ik heb zwarte sneeuw gezien, mama!
- Marina Je bent nu terug thuis. En je blijft thuis.
- Ben Ik had een droom, mama. Een droom van de wereld. Die droom ligt nu ver achter mij.
- (Hier krijgen we nu een flashback. Ben gaat nu naar een tafeltje waaraan een mooie vrouw zit met een glaasje champagne, voor Ben staat een glaasje fruitsap. Ben heeft even daarvoor zijn vest veranderd. Indien mogelijk een vest met dezelfde kleur als die waarmee hij daarnet bij Marina aan de rolstoel aanhad.)
- Vrouw (Bekijkt Ben.) Je bent te laat.
- Ben Ik had nog wat te doen.
- Vrouw Het is niet mooi een dame te laten wachten.
- Ben Neen. Gelieve mij te willen verontschuldigen.
- Vrouw Je bent altijd te laat.

Ben Soms.

Vrouw Altijd. Je verdient mijn medelijden niet. Ik probeer je te helpen. En wat doe jij? Mij gewoon laten wachten, als de meest ordinaire vrouw. Of ben ik dat soms?

Ben Neen, zeker niet. Jij bent de mooiste vrouw die ik ken. Ik hou van jou!

Vrouw Goed. Wees voortaan op tijd. Dit is al mijn tweede glaasje. Je hebt toch centen bij?

Ben Een beetje.

Vrouw Ik hoop maar voor jou dat dat beetje genoeg is. Dit is een mooie gelegenheid. Hier betaal je voor de sfeer. Dat weet je toch?

(Ben knikt. Is onderdanig.)

Ben Heb je aan mij gedacht?

Vrouw Dag en nacht. Meer dan je eigen moeder. Hoor je nog wel eens iets van je familie?

Ben Ik heb geen familie meer. Al jaren niet meer. Jij bent mijn enige familie, mijn enige vriendin.

Vrouw Goed. En dat meisje uit die koffiebar?

Ben Ruth?

Vrouw Heet ze zo? Wat een vulgaire naam. Je houdt van dat jong ding?

Ben We wonen in hetzelfde gebouw. Ik zie haar soms.

Vrouw Als het maar bij soms blijft. Ik hou niet van mannen die op twee paarden wedden.

Ben Jij bent de enige vrouw in mijn leven.

Vrouw Goed. Maar geen goedkope vrouw. (Lacht.) Ik kom nu eenmaal uit een gegoede familie.

Ben Heb je mijn gedichten gelezen?

Vrouw Gedichten?

Ben Die teksten die ik je vorige week gaf.

Vrouw (Lacht.) O, dat noem jij gedichten?

Ben Vind jij ze niet mooi?

- Vrouw Bijna onleesbaar. Ik ben al een tijdje aan je gekriebel gewoon geraakt. Het kost je gewoon een glaasje champagne meer. Stoute jongen!
- Ben Dat gedichtje over... mijn vaderland...
- Vrouw Vaderland? Was er zo iets bij? Vaderland? Slechte titel. Weet je dat een titel doet verkopen.
- Ben Ik wilde gewoon dat jij het eens las. Ik wilde jouw mening weten. Verder dacht ik niet. Als jij mijn gedichten niet mooi vindt, wie dan wel. Jij hebt gevoel voor teksten. Jij hebt toch gewerkt in een uitgeverij.
- Vrouw Een muziekuitgeverij. Dat is iets helemaal anders. Goede gedichten vinden soms wel een weg naar een bekende zanger.
- Ben En wat vond je er nu van?
- Vrouw De vraag is natuurlijk of ik dat papiertje gekregen heb en of ik er tijd voor gehad heb. Ik heb het toch zo druk, mijn liefje. Hoe noemde jij je tekstje ook weer?
- Ben Mijn vaderland. Dat is een van mijn mooiste teksten.
- Vrouw Ja, ... wacht even. (Denkt diep na.) Gelezen!
- Ben En?
- Vrouw Flauw!
- Ben Dan kan ik er best maar mee stoppen.
- Vrouw Doe dat!
- Ben (Is diep ontgoocheld.)
- Vrouw (Troost.) Het is toch je beste tekst. Dat moet ik toegeven. Met gevoel. Maar het gevoel zit wat diep. Het ontroert niet omdat je de juiste woordkeuze niet maakt. Gevoelens moet je uitschreeuwen. Eerst gedoseerd en dan naar een climax.
- Ben Je vindt het niet goed?
- Vrouw Neen.
- Ben En toch...Ik wil het eens aan iemand anders laten lezen.
- Vrouw Wat? Dat is een vernedering. (Wil opstaan.)
- Ben Blijf. Ik bedoelde het zo niet.
- Vrouw Neen? (Zet zich terug gemakkelijk.) Ben je niet een beetje ondankbaar? Ik heb je geholpen toen je werk zocht. En als je goed gewassen was hadden we soms

samen wel eens pret, of ben je dat al vergeten? Een mooie vrouw als ik met een ...landloper. Je begrijpt toch... Jammer dat je centen bijna op zijn. Kun je geen briefje sturen naar...och ik weet niet naar waar, maar eens je centen op...wat ga je dan doen? Hier is alles contant te betalen. Liefde kost centen, Ben.

Ben Ik begrijp je...Jij bent altijd goed geweest, voor mij. Kan ik het helpen dat ik pech heb?

Vrouw Pech moet je schuwen als de duivel.

Ben Een tekstje van mij is toch een succes gebleken!

Vrouw Nadat ik al mijn charmes had gebruikt en er maar twee woorden van over bleven. Ik en jij, denk ik dat het waren.

Ben Toch...'Mijn vaderland' wil ik toch eens door iemand anders laten lezen.

Vrouw Ja?

Ben Als jij er niets op tegen hebt.

Vrouw Helemaal niet. (Staat recht, bekijkt Ben aandachtig.) Als je met het een of ander zaakje succes hebt, laat het me dan maar weten. (Roept naar ober.) Ober! Mijn vriend zal wel betalen. (Wacht niet naar de komst van de ober.) Centen zijn nu eenmaal belangrijk, voor mij... Als er iets veranderd dan mag je mij altijd bellen. Tussen 2 en 4 in de namiddag. Ik slaap nogal laat. (Met veel geste af. Ben kijkt haar na.)

(Ben verandert van vest, terug naar rolstoel van Marina.)

Ben Centen...Daar draait alles om!

Marina Centen? Een beetje wel! Weet je wat voor mij het belangrijkste is? Dat jij hier terug bent. Gezond. En dat ik je terug kan knuffelen.

Ben Zwarte sneeuw, mama!

Marina Dat heb je al gezegd. Alle sneeuw smelt, ook zwarte sneeuw. Weet je wat jij moet leren? Een streep te trekken. Een streep over jouw verleden.

Ben Luc zal wel een streep trekken.

Marina Luc? Ik ben hier de baas.

Ben In deze plaats, misschien.

Marina Je bent terug. De rest komt wel. Je wil toch blijven, of niet?

Ben Eigenlijk wel, of...

Luc (Op met papieren in de hand. Kijkt naar Ben. Blijft staan.) Wel, wel, dan heeft Else toch goed gezien. Eerst zei ze dat er een leurder aan de deur stond en na dien snapte ik dat jij het was. Een leurder...

Ben Dag Luc!

Luc Mijn broertje! Eindelijk terug. Wat een verrassing!

Marina Hij blijft nu.

Luc Vrouwen of centen. Een van de twee kan je hebben. Tenzij je verstandig bent. In dit geval: centen op en vrouwen weg. Zo gaat dat nu eenmaal in het leven.

Marina Luc.

Luc En je blijft? Zeker. Waar zou je anders naartoe gaan?

Marina Hij is mijn zoon, net zoals jij.

Luc Wel een beetje jammer, vind je niet?

Marina Ik heb twee zonen. En ze zijn alle twee gelijk.

Luc Heel jammer.

Marina Heel normaal vind ik. Jij niet?

Luc Neen. Als de kinderen klein zijn dan zijn ze gelijk. Eens ze hun verantwoordelijkheid moeten nemen, moeten ze zich bewijzen. Eigenlijk is heel de wereld familie van elkaar. Maar zo zie ik het niet.

Marina Wat bedoel je?

Luc Dat ik een broer had en dat ik nu naar een vreemdeling kijk.

Marina Luc!

Luc Ik heb het druk.

Marina Ik ook.

(Luc af. Even is het stil. Dan komt Johan op.)

Johan (Kijkt naar Ben.) Luc is razend kwaad.

Marina Alles koelt. Wat zeg je tegen Ben?

Johan Dat alleen zijn broekspijpen nog nieuw zijn. (Naar Ben toe. Omhelst.) Mijn jongen! Wat heb je ons toch aangedaan.

Marina Hij heeft de wereld gezien en is terug thuis.

Johan Ik zou je op mijn knieën moeten leggen.

Marina Het is jouw fout dat hij is weggegaan. Jij met je zakenleven. Terwijl ik in het ziekenhuis was, had je je taak als vader moeten volbrengen.

Ben Mama!

Johan (Monstert Ben.) Laat me je eens goed bekijken. Je bent dik geworden.

Marina Dik geworden? Weer je bril vergeten?

Johan Ik heb eens een foto gezien waarop hij héél mager was.

Marina Een foto?

Johan Ja, een foto. Van wie? Op een morgen lag hij naast de krant. Maar jij leest geen krant?

Marina Toch wel. Anja?

Johan Hoe kan ik dat weten?

Marina Iedereen schijnt hier van alles te weten en ik, de moeder, weet niets.

Ben Ik had je regelmatig moeten schrijven, maar ik durfde niet.

Johan Het is al goed.

Marina Neen, het is niet goed. Ik zou eens graag willen weten wie wel een brief kreeg en wie niet.

Johan Wie niet? Jij en al de rest. Wie wel? Dat kun je toch raden zeker? Anja en Kris. Of heb ik het verkeerd voor?

Ben (Ontkent niet.)

Marina De toekomstige schoondochter en de kuisvrouw. Maar de moeder...

Ben Mama, vergeef me! Echt, ...

Johan Waarom maak jij je zo dik, Marina? Moet er nog een wereldoorlog komen?

Marina Tante Louisa is hier ook aangeland.

Ben Tante Louisa?

Johan Heel Amerika is hier!

Ben Tante Louisa? Dat kan. Toen ik het eens heel moeilijk had, stond ze opeens voor de deur. Ze was met een sjieke slee gekomen met chauffeur. Eerst dacht ik dat ze het verschil tussen rijk en arm wilde demonstreren. Maar dat bleek niet waar te zijn. Ze wilde beslist dat ik met haar in een sjiek restaurant zou gaan eten. Dat ik de gepaste kledij niet aanhad maakte haar niets uit. Ze liet de chauffeur voor ons de deuren opendoen en de tafel reserveren. Zoiets doet wonderen. Als je iemand met een uniform bij hebt gaan alle deuren open. In dat restaurant leerde ik die avond die mooie vrouw kennen. Je weet wel, die waar ik daarnet van vertelde.

Johan Mooie vrouw? Alle vrouwen zijn mooi als ze maar niet zagen of een gezicht trekken alsof ze alles het beste weten.

Marina Zwijg nu even!

Ben Ze wilde me centen geven.

Johan Die mooie vrouw?

Marina Tante Louisa natuurlijk. Mooie vrouwen kosten alleen maar geld.

Johan (Naar Marina toe, kust haar.) Dan heb ik toch nog een goede keuze gemaakt. Ik ben fier op mezelf.

Ben Ik wilde geen centen aannemen.

Johan Daar heb je gelijk in.

Ben Ze is boos weggelopen. De volgende dag vond ik op meerdere plaatsen briefjes van honderd dollar: achter een muurkalender, onder de deurmat, ... Dat had ze waarschijnlijk met de chauffeur afgesproken. Zij kan dat niet gedaan hebben.

Marina En die centen heb je nadien met die mooie vrouw opgemaakt?

Ben (Staat recht.)

Johan Wil je iets drinken? Water, cola, ...

Marina Een stevige borrel. En voor mij ook een. Jij houdt het bij water?

Johan (Schenkt drie glazen cognac in.) Op de blijde thuiskomst van onze verloren zoon!

Marina Johan!

Johan (Wijst naar Ben.) Op je gezondheid. Op je thuiskomst!

(Ze drinken allen.)

Marina Je wist dat tante Louisa hier is?

Ben Ik had zo een vermoeden.

Marina Ze zat in hetzelfde vliegtuig. En zij moest eerst eens komen kijken of je wel welkom was?

Ben Zo ongeveer. Zonder haar was ik hier nooit geraakt. Zij heeft mij overtuigd dat ik maar eens naar huis moest gaan. De centen voor het ticket hebben mijn vrienden van de main street bijeengespaard.

Marina Je moet hen maar eens een briefje sturen.

Johan Zo makkelijk zal zoiets niet kunnen.

Ben Ik kan hen wel bereiken. Als het heel koud is, komen ze in een home, voor een slaappleats of een warme maaltijd. Weet je, mama, dat er onder de armste mensen van een stad een grotere solidariteit bestaat dan onder de rijken. Wie voor tweehonderd dollar ergens gaat eten, die geeft aan solidariteit een andere betekenis.

Johan Daar kan ik van meepraten. Toen jij een tijdje weg was, ging het opeens héél slecht met ons bedrijf. Concurrentie, stakingen enz. Ik zag het opeens niet meer zitten. Echte vrienden heb ik toen weten te waarderen, maar die echte vrienden waren schaars. Gelukkig dat Luc toen een goede beslissing genomen heeft. We zijn nu ook muziekuitgever. Wij organiseren concerttoeren van opkomende sterren. Je bent niet verwonderd? Of wist je dat ook allemaal?

Ben Een beetje wist ik er van, ja.

Johan Dan zit er hier een spion in huis. Wie?

Marina Is dat nu zo belangrijk? Ik dacht dat jij met de jaren een beetje meer begrip toonde!

Johan Ik heb een goed voorstel.

Marina Jij? Kan dat?

Johan We zouden een feestje kunnen bouwen. Dat komt goed uit. Voor de muziek moeten we al niet meer zorgen. In deze kerstperiode zit er genoeg feestmuziek in de lucht.

Marina Dan hoef jij niet eens te zingen. Wel een voordeel.

Johan Zoals in de parabel van de verloren zoon...

Marina Jij bent parabel genoeg. En dat verhaaltje van die verloren zoon wil ik niet meer horen.

Luc (Op.) Ik zou nu eigenlijk wel eens willen weten hoe het nu verder moet.

Johan Wat moet er verder?

Luc Het bedrijf. Er is geen plaats meer voor meer personeel en over leiding geven wil ik het nog niet eens hebben.

Marina Luc!

Luc Zo eenvoudig is het nu allemaal niet. Ik wil weten waar ik sta.

Marina In de woonkamer, waar anders?

Luc Mama!

Johan Ik weet het ook niet.

Ben Ik wel. (Recht richting deur.)

Marina Ben! (Steekt armen uit.) Ben!

Ben Ik had mijn thuiskomst anders verwacht.

Luc Ik had je komst helemaal niet verwacht. Zelf zou ik zoiets niet gedurfd hebben. Wie van Amerika komt durft natuurlijk alles.

Ben Ik zal je helpen. Het was natuurlijk fout dat ik hier ben weggegaan.

Luc Dat was het ergste niet. Wel de centen die wij je hebben uitbetaald en jij hebt opgebrast.

Marina Luc!

Ben Vriendschap heb ik de voorbije jaren alleen gekregen van de armen die ik ontmoet heb.

Luc Die hebben niets anders te doen.

(Ben verder naar de deur.)

Marina Ben! Ben, blijf!

Ben Waarom, voor wie zou ik blijven? Arme mensen helpen mekaar, kunnen vergeven en vergeven. Eens buiten deze deur heb ik vrienden genoeg. Weet je: warmte, genegenheid, vriendschap heeft niets te maken met geld of status. (Vlug af.)

Marina (Weent, Johan troost Marina. Luc kijkt even voor zich uit.)

Luc Ik heb nog altijd geen antwoord gekregen op mijn vraag. Het lijkt er precies op alsof ik nu de vreemdeling ben in dit huis.

Marina Een beetje wel.

Johan Hij komt nooit meer terug. Ik ken hem. Het heeft hem veel moed gekost om tot hier te komen. Neen.

Luc Ik had het mij heel anders voorgesteld. Jullie zouden hem kunnen terechtwijzen. Nu lijkt het alsof hij een held is. Hij had het lef om het hier te laten zoals het was. Mijn droom was dat wij samen, als twee broers, een bedrijf zouden runnen. Samen er tegenaan gaan. Maar hij zag het niet zitten omdat hij niet graag werkte en de eeuwige student wilde spelen.

Marina Ben zocht naar waarden die voor iedereen als vanzelfsprekend waren. Misschien heeft hij die nu gevonden. Maar wij hebben hem geen kansen gegeven om opnieuw te beginnen. Iedereen heeft recht op een tweede kans in zijn leven.

Luc Ik voel mij verlaten. Door mama en door jou, papa. Ik dacht dat jullie mij zouden steunen. Die man moet even terechtgewezen worden. Het leek mij alsof er een held was gekomen. Ik hoorde over een feest spreken. Belachelijk. Een verloren zoon. Een nietsnut!

Marina Verlaten, eenzaam? Ik voel mij verlaten, in de steek gelaten. Door jullie alle twee. Van jou kan ik dat nog aannemen, Luc. Jij bent zo. Maar van papa kan ik het niet begrijpen.

Johan Ik?

Marina Ja, jij. Je hebt me teleur gesteld. Waarom verdedig je je jongste zoon niet? We hebben er uren over gepraat in bed. Jij zou blij zijn als Ben zou terugkomen. Je zou vergeten en vergeven. Je stond er alleen als een broekventje dat door zijn pamber geplast heeft. Nu het er op aankomt om te bewijzen wat je voelt, kijk je de andere kant uit. Een bedelaar zou men iets toestoppen, maar je bloedeigen zoon...

Johan Ik heb toch een glas cognac ingeschonken...

Marina Hoe moet het nu verder? Ik weet het niet. (Met rolstoel naar de andere plaats.)

Luc Er moet iets gebeuren.

Johan Zeker. Er moet iets gebeuren.

Anja (Op.) Een begrafenis. Iemand overleden? (Kijkt rond. Geen antwoord.) Wat is er gebeurd?

Luc Tante Louisa is op bezoek.

Johan En Ben.

Anja Ben? Wat een verrassing! (Naar Luc toe.) Ben?

Luc Ja, Ben.

Anja Ben. En hoe zag hij er uit?

Johan Goed.

Luc Arm en luizig.

Anja Weet hij het al?

Luc Wat?

Anja Van ons.

Luc Moet hij dat weten?

Anja Hij is toch je broer?

Luc Was.

Anja Je ontgoochelt mij. Anders ben je zo lief. Nu, ...

Johan Hij is geschrokken. Het heeft hem gepakt.

Luc Het heeft mij verrast. Zo plots.

Anja Ja. Waar is hij nu?

Luc Buiten. Het regent niet.

Anja Alles wordt anders nu.

Luc Ja?

Anja Ik kon het goed stellen met Ben.

Luc Hij heeft je toch in de steek gelaten. Of wil je nog met hem trouwen? Je kunt terug veranderen.

Anja Ik denk dat het niet meer kan.

Luc Neen?

Anja Neen, en dat weet je maar al te goed.

Luc Ik leer alle dagen bij.

Anja Daar praten we later wel eens over.

Luc Stel je maar eens voor: een vennoot van een bedrijf is uitbetaald en komt nadien terug solliciteren.

- Anja Hij is je broer. Uitbetaald? Voor een deel. De waardepapieren, dààr heeft hij zijn deel nog niet van gehad.
- Luc Gelukkig maar. Anders was dat er ook doorgedraaid. Ik moet gaan werken. We zijn nu weer een ervaring rijker.
- Johan Ik ook. Indien ik geen geld had dan was er geen probleem geweest. Ik denk er ernstig aan me terug te trekken en op mijn rente te gaan leven.
- Luc Rente?
- Johan Het bedrijf verkopen en in Spanje gaan wonen. Alle dagen zon en alleen ruzie als ik er goesting in heb. Ik begrijp nu waarom er zo nu en dan eens hier en daar een oorlogje gebeurt. Spanje en ...zon.

EINDE BEDRIJF

VIERDE BEDRIJF

Marina zit in haar rolstoel, Johan in de zetel.

Johan Louisa heeft het toch klaargespeeld.

Marina Wat?

Johan Wat? Slaap jij weer?

Marina Gelukkig dat je haar nog had. Je had meer voor Ben moeten opkomen.

Johan Alles is nu toch in orde? Hij is hier terug in huis. Eet goed en helpt met Kris de afwas.

Marina Het is net alsof hij nooit is weggeweest.

Johan Ja? Zo zie ik het toch niet. Praten ze wel met elkaar?

Marina Ben wel. Maar Luc?

Johan Luc heeft toch ook een beetje gelijk, vind ik. Je moet in zo een geval het verhaal langs twee kanten bekijken.

Marina Er is maar een kant. Het zijn broers. Ze moeten samen aan een koord trekken. Vergeven en vergeten.

Johan Dat is boekjespraat. Ben heeft ons allemaal in de steek gelaten. Zelfs zijn verloofde. Alleen onvolwassenen doen dat. Wat je met een zotte kop doet is nooit meer goed te praten.

Marina Misschien had ik vroeger ook een zotte kop.

Johan Dan heeft hij het van jou!

Marina Wat? Jij was vroeger ook een onbesuisde kerel. Had ik je niet regelmatig ingetoomd, wat was er dan van je geworden?

Johan Moet het nu weer?

Marina Maak ik nu ruzie of ben jij het?

Johan Jij!

Marina Ik? Jij vindt dat je zoon een bastaard is.

Johan Wie praat daar nu over?

Marina Jij!

Johan Jij!

Marina Moet het nu echt?

Johan Ik heb veel goesting om met het bedrijf te stoppen.

Marina Doe maar. Ik heb nog mijn rolstoel en jij je camions. Zolang je van mijn rolstoel blijft is alles goed voor mij.

Johan Vind je dat echt?

Marina Natuurlijk. Verkoop maar.

Johan Ik dacht dat jij...

Marina Neen. Roep je twee zoons en zeg hun dat alles ophoudt.

Johan Meen je dat écht?

Marina Jij meent het ook niet. Je wil dat ik je tegenspreek. Dat doe ik niet. Jij wilt het bedrijf niet verkopen. Jij hebt problemen met de huidige toestand. Je weet geen raad. Komt steun vragen en ik weiger dat. Gewoon omdat jij bang bent voor Luc. Hij is de leider en jij loopt er de laatste maanden maar voor spek en bonen bij. Om terug de grote baas te worden ben je te oud geworden. Je hebt afgehaakt. Je weet niet meer wat er in je bedrijf omgaat. Je bent passé. Weet je wat?

Johan Neen.

Marina We trekken naar Spanje, voor enkele weekjes en laten de boel hier draaien. Je bent een oude man geworden en wil het niet toegeven. Je bent aan vakantie toe.

Johan En jij?

Marina Ik ben ook oud geworden. Bijna versleten. Ik heb er geen moeite mee. Vakantie!

Johan En de kinderen dan?

Marina De kinderen?

Johan Ja, de kinderen. Hoe moet het nu verder? Ik laat ze niet alleen. Ik ben nog altijd de baas.

Marina Op papier!

Johan In de praktijk.

Marina Nu hoor ik je weer praten. Je bent er nog altijd. Mooi dat je opkomt voor je beide zoons! En hoe ga je het nu aanpakken?

Johan Dat zien we wel. We moeten er samen eens goed over nadenken.

Marina Samen over praten, wil je zeggen.

Johan Vooruit!

Marina Wat?

Johan Naar de tuin. Wacht ik zal je duwen.

Marina Blijf met je handen van mijn karretje. Tenzij...je mij wil dragen, als toen.

Johan Toen?

Marina Naar de canapé, of ben je dat al vergeten.

Johan Over zo iets...denk jij daaraan nog?

Marina Regelmatig. Maar wat je niet meer kunt, is voorbij. Vooruit!

Johan Wat vooruit?

Marina Duwen!

Johan Maar ik dacht...

Marina Duwen, het andere kun je toch niet meer. (Samen af.)

(Ben op met de krant. Zet radio aan. Leest krant.)

Kris (Op.) Ben!

Ben Wat?

Kris Ben je boos op mij?

Ben Op iedereen.

Kris Waarom?

Ben Weet ik niet.

Kris Je kan je draai niet krijgen. Is het niet?

Ben Ik weet het niet.

Kris Een tochtje met de hometrainer.

Ben Dat stom ding?

Kris Goed, ik laat je alleen. Ik wilde anders een wereldreis maken met de hometrainer. Wij met twee, net als vroeger.

Ben Dat is voorbij. Ik wil gerust gelaten worden. Ik moet nadenken.

Kris Goed. (Af.)

(Ben kijkt Kris na. Eigenlijk had hij het zo niet bedoeld.)

Anja (Op.) Ben, ik moet eens met je praten.

Ben Je mag altijd praten.

Anja Ik wil met je praten.

Ben Vooruit dan maar!

Anja Ben je boos op mij?

Ben Ja.

Anja Waarom?

Ben Weet ik niet.

Anja Omdat...

Ben Neen. Daarom niet.

Anja Dan vind je het niet erg?

Ben Wat?

Anja Dat Luc en ik...

Ben Het was jouw keuze.

Anja Jij was weg...je hebt me in de steek gelaten. Je kon me toch vragen om mee te gaan. Ik wilde ook eens een stukje van de wereld zien.

Ben Je had het kunnen voorstellen. De vraag moest toch niet alleen van mij komen? En van de wereld heb ik alleen de achterkant gezien. De grauwe miserie. Zoiets bevalt vrouwen gewoonlijk niet. Daarbij: jij hoeft je niet te verontschuldigen.

Anja Het was hard. Ik heb geweend...Jij hebt mij in de steek gelaten.

Ben Ik heb heel de wereld in de steek gelaten. En de wereld mij. Laat me nu gerust.

Anja Neen, ik laat je niet gerust. Ik wil het eens en voorgoed met je uitpraten.

Ben Vooruit dan maar.

Anja Het is onschuldig begonnen. Luc wilde mij troosten en we zijn ergens iets gaan eten.

Ben En het smaakte hem zo goed dat jullie nadien regelmatig zijn gaan eten.

Anja Neen, we zijn naar de cinema geweest. Hij was de enige bij wie ik terecht kon. Je moeder was toen al uit het ziekenhuis en sliep nogal veel. Met wie moest ik anders praten?

Ben Moest je wel praten?

Anja Ja, ik moest met iemand kunnen praten. En jij schreef ook niet.

Ben Toch wel. Enkele keren.

Anja Twee briefkaarten met een onleesbare Ben er op. Maar Kris kreeg meer kaartjes van jou.

Ben En je bent nu verloofd met Luc. Goed. Bevalt het je? Is het uit liefde? Zeker! Waarom maak jij je dan nog zorgen? Ik had geen enkel recht op jou. Goed we hebben enkele keren gevreeën en dan? Doet Luc het beter?

Anja Jij begrijpt me niet.

Ben Toch wel. Het blijft in de familie.

Anja Ik...versta je nu echt niet wat ik wil zeggen?

Ben Neen. Je doet het nu met Luc. Oké.

Anja Het is spontaan gegroeid. Liefde. Echt gemeend.

Ben Dan heb je je niets te verwijten.

Anja We gaan trouwen. Deze zomer. En ik verwacht een kindje van Luc.

Ben Gefeliciteerd.

Anja Maar sinds je terugbent heb ik enkele andere karaktertrekjes van Luc leren kennen. Men is niet correct met jou. Destijds heeft men je niet volledig uitbetaald.

Ben Geld interesseert me niet meer. Allemaal voorbij. Ik denk nu aan mijn verder leven. En of het nog zin heeft. Ik dacht hier warmte te vinden die ik nergens gevonden heb. Wat voorbij is is voorbij.

Anja Als je nog eens een reis wil maken, dan ga ik met je mee.

Ben Dat is allemaal voorbij. Jij hebt je keuze gemaakt. Een goede keuze moet ik toegeven. Ik waardeer je vriendschap, Anja. Echt. Alles in mijn leven heeft zin gehad. Ook de momenten van vertwijfeling en miserie. Alles kruidt ons leven. We

worden rijker door ons verleden. En toch kunnen we nog arm zijn. Je hoeft je geen zorgen te maken: ik zal altijd genegenheid voor je hebben. Het was een mooie tijd. Zorg voor je kindje. Je wordt moeder. Gefeliciteerd.

Anja Zou je mij een pleziertje willen doen?

Ben Wat?

Anja Zou jij dooppeter willen zijn? Het wordt een jongen...

Ben (Denkt na.) Misschien. Misschien niet: ik weet het niet.

Kris (Op om de tafel te dekken voor het kerstmaal. Elsje komt helpen. Ook Anja helpt. Wanneer de tafel gedekt is, komen Martina, Johan, Luc en tante Louisa op. Ze blijven voor de tafel staan.)

Marina Neem plaats! (Zij rolt haar rolstoel naar een tafelhoofd, Johan kiest een andere zijde. Louisa naast Martina en Ben tegenover haar. Luc weet niet waar gaan zitten. Kiest naast tante Louisa.) Elsje, naast Ben!

(Tante Louisa staat recht en zingt een Amerikaans gebed. Met veel overtuiging.)

Johan Ik hoop dat de rest van eigen bodem is. Wat schaft de pot?

Kris Van alles. Eigenlijk niets speciaals.

Johan En dat voor ons kerstmaal?

Marina Is het eten weer het belangrijkste? Je moet eerst spitchen.

Johan Zoals de andere jaren?

Marina Met een beetje meer humor. En niet zo lang.

Johan Daar ben ik te oud voor. Elsje, vooruit!

Elsje Onder één voorwaarde: dat niemand spreekt of een scheef gezicht trekt terwijl ik mijn best doe. Beloofd, allemaal?

Ben En wat moet ik met mijn gezicht doen?

Elsje Ogen toe dan zie je dat niet. Stilte! Uit het Nieuwe Testament: naar Lukas hoofdstuk 15.

Marina Dat kennen wij allemaal.

Elsje Er was eens een rijke vader en die had twee zonen en veel paarden. De oudste zoon kende alles van paarden en iedereen hield van hem, natuurlijk ook de paarden. Van de jongste zoon zei men dat hij van paarden niets kende en na een tijdje dacht hij dat ook. Hij voelde zich niet meer thuis bij al die paarden en trok de

wijde wereld in. Maar overal waar hij kwam waren er paarden. Hij kon geen paarden meer zien en steeds verhuisde hij van het ene naar het andere land. Op zekere dag zag hij een klein gekwetst paardje en hij verzorgde het diertje. Na een tijdje groeide er vriendschap tussen hem en het paardje. Maar net voordat het paardje genezen was, kwamen er boze mensen en die joegen hem weg. Hij zou dat paardje opzettelijk pijn gedaan hebben. Maar dat was niet waar. Ten einde raad besloot hij terug te gaan naar zijn vader. Hij had toch voor zichzelf bewezen dat hij wel van paarden hield. Zijn vader toonde hem de kleine paarden en de anderen waarmee men wedstrijden won. Zijn oudste broer moest echter niets van hem hebben en vertelde aan iedereen dat zijn broer alle paarden ziek maakt. Men jaagde hem weg van huis. Terug de wereld rondreizen? Neen, dat wilde hij niet meer. Na enkele jaren kwamen knechten van zijn broer hem zoeken en vroegen hem om het beste wedstrijdpaard, dat ziek geworden was, te onderzoeken. Alle veeartsen hadden alle hoop opgegeven. Kwaad kon het dus niet om de jongste zoon te vragen. Hij kwam en na enkele weken werd het paard beter en nog wat later was het helemaal genezen. Waarmee hij het paard genezen had? vroeg men hem. 'Gewoon met liefde', antwoordde hij. Maar men geloofde hem niet.

Anja Toen waren er toch nog geen paarden? Men reed toch met ezels?

Elsje Er waren ook muilezels en dan moeten er toch ook paarden geweest zijn!

(Men lacht.)

Marina Wat wil je nu zeggen met dat verhaaltje? En heeft dat iets met Kerstmis te maken?

Elsje Dat weet ik niet. Toch een mooi verhaaltje!

Johan Zeker. Had je niet beter een goede mop voorgelezen?

Elsje Ik ken geen moppen.

Luc Ik heb een probleem.

Ben Problemen zijn er om opgelost te worden.

Luc Een van mijn beste zangers is zoek geraakt. Hij moest een contract tekenen...

Elsje Een zanger verloren gelopen?

Louisa Hoe heet die zanger?

Luc Despotofsky Kasalt.

Kris Die van dat nieuwe cd'tje?

(Luc knikt.)

Ben Kasalt verloren gelopen?

Luc Ken je die?

Ben Een beetje toch.

Luc Ik heb hem nodig voor een concert. Het wordt zijn eerste optreden in het Sportpaleis. Alles is al geregeld. De affiches hangen al, de voorverkoop loopt als een trein...

Ben Dan heb je pech.

Luc Met zijn impresario was alles geregeld. Alleen het contract diende nog getekend. En nu... Voor hem is het een gemiste kans, voor mij bijna een financiële ramp. Zoiets doet de verkoop van de cd's geen goed...

Louisa Despotofsky Kasalt? Die rakker!

Luc Ken jij hem ook al?

Louisa In Amerika kent iedereen hem.

Luc (Tot Ben.) zou jij ...

Ben Wat?

Luc Als jij hem kent...

Ben Ik ken hem maar al te goed. Of ik hem wil opzoeken? Waarom niet? We zijn toch broers?!

Luc Dan komt alles toch nog goed?

Louisa Als Ben iets belooft dan is dat zeker in orde. Zo is hij nu eenmaal!

Luc Laat nu het eten maar komen. Een pak van mijn hart. Wat denk je ervan om mee in de zaak te komen. Als je toch zoveel van zangers kent.

Ben Ik weet het niet. Ik denk dat ik eerst eens een tijdje moet rusten. Vakantie.

Marina Heb je nog niet genoeg gerust?

Ben Ik verlang naar Amerika.

Marina En dan weer een jaar wegblijven zeker?

Kris Amerika? Zou ik mee mogen?

Elsje Mij hier zo maar achter laten?

Ben Wat maken jullie het allemaal zo moeilijk?

Louisa Je mag in mijn huisje wonen. Hier is de sleutel! Ik blijf hier. Lekker en goedkoop eten. Fritten met mosselen, dat kennen ze in Amerika niet.

Anja Als jij naar Amerika trekt, wie zal er dan dooppeter zijn van ons kindje?

Luc Ons kindje?

Anja Ja, ons kindje. Ik ben vandaag naar de gynaecoloog geweest. Je wordt vader.

Marina Vroeger moest men eerst trouwen. Gefeliciteerd, kindje!

(Men feliciteert Anja en Luc. Ben vlug af en terug op met een bril, pet en baard)

Kris (Met rug naar Ben.) Amerika! Amerika! (Draait zich om, ziet Ben.) Despotofsky Kasalt!

(Ben neuriet het liedje Mijn vaderland.)

Kris Mijn Vaderland!

(Ben begint te zingen en Kris zingt mee.)

Mijn Vaderland

Fef.

Mijn vaderland ligt achter de rode bergen
over de verre zee, waar het vlakke land
heuvelachtig wordt en ruikt naar wit zand
en groene weiden en waar het huis van mijn
vader wacht op de zoon die eens komt.

1. Waarom weet ik zelf nog niet, begrijp ik nog niet.
Maar opeens wilde ik weg, volgde ik een droom
die een droom blijft. Een beeld dat de ronde vormen
ontbreekt en nooit kan krijgen.
2. Vrij zijn en hopen op iets dat je niet kunt omarmen
omdat het geen kleur heeft, geen geur, geen warmte.
Vrij zijn en hopen op wat niet is en toch kan zijn,
maar niet echt voldoet aan veronderstellingen.
3. Beseffen dat je meermaals bijna had, voelde, wat
Je zocht. Maar je steeds ontglipte omdat je er te weinig
greep op had. Ontgoocheld en eenzaam droom je er dan van.
3. Nu heb ik er genoeg van. Wat ik zocht was maar op één
plaats te vinden, daar waar het niet was zocht ik vergeefs.
Niet het gebouw maar de uitstraling, de warmte, het verlangen
naar waar geen woorden voor zijn. De rode dakpannen boven
het wuivende groen: mijn vaderhuis.

(Luc is gedurende de laatste strofe naar zijn bureau gelopen en heeft het contract voor Despotofsky en een balpen in de hand.)

Luc Despotofsky Kasalt! Hier! Teken!

Kris Eerst naar Amerika!

Ben Eerst een zoen! (Zoent Kris.)

Elsje En ik dan?

EINDE